بسم الله الرحمن الرحيم

دۈشمەنلىرىڭلارغا تاقابىل كېلىش ئۈچۈن قولۇڭلاردىن كېلىشىچە قورال كۈچى تەييارلاڭلار.

سۈرە ئەنفال 60 - ئايەت.

لا إله إلا الله محمد رسول الله

قۇرتۇلۇش

1993 - يىل

1 - سان

1413 - ھىجرى 1 - شەئبان

مىلادى 1993 - يىلى 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنى.

ئازاتلىق يېقىنلاشتى

يېقىندا ئىستانبۇلدا ئۆتكۈزۈلگەن ئى تۈركىستان مىللى قۇرۇلتىيىنى مىللىتىمىز قۇرتۇلۇش ھەرىكىتىدىكى مۇھىم تارىخى بۇرۇلۇش دەپ قاراشقا بولىدۇ چۈنكى بۇ قۇرۇلتاي يېقىنقى يىللاردا دۈشمىنىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا يۈز بەرگەن جىددى ئۆزگىرىشلەردىن كېيىن بولۇپ ئازاتلىق ھەرىكىتىمىزنىڭ يېڭى ۋە ھەل قىلغۇچ بىر باسقۇچقا قەدەم قويغانلىقىنى كۆرسەتمەكتە.

مەسىلەن: دۈشمىنىمىزدە يۈز بەرگەن بارىن ئىنقىلابى بۇ چوڭ ۋەقەلەرنىڭ بىرى بولۇپ، جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ بېيجىڭدىكى ئوقۇغۇچىلار دېموكراتىك ھەرىكىتىنى قانلىق باستۇرغان بىر پەيتتە يۈز بەردى. ئى تۈركىستان خەلقىنىڭ ھۆررىيەت ۋە ئىستىقلالغا بولغان ئۈمىد ۋە ئىشەنچىسىنىڭ كۈنسايىن كۈچىيىۋاتقانلىقىنى ئىسپاتلاپ پۈتۈن دۇنياغا، قۇرتۇلۇشقا بولغان قەتئى ئىرادىسىنى ئىزھار قىلدى.

ئەمما سىرتتا ۋەتىنىمىزنىڭ كەلگۈسى ئۈچۈن ئىنچىكە مۇناسىۋەتلىك سىياسى ئۆزگىرىشلەر بولدى - مەسىلەن؛

- ئوتتۇرا ئاسىيا جۇمھۇرىيەتلىرى مۇستەقىللىقىنى ئىلان قىلدى.
- ئافغانىستان خەلقىنىڭ خورلۇقتىن قۇرتۇلۇش ئىنقىلابى غەلىبە قىلدى.
- خەلقئارا يېڭىلەشكەن مىللەتلەر تەشكىلاتى قۇرۇلدى.
- كوممۇنىزم تۈزۈمى يىقىلىپ دۈشمەن ئىدېئولوگىيە ئاجىزلىقىغا دۇچار بولدى ۋە باشقىلار.

قىسقىسى: بۇ ئۆزگىرىشلەرنىڭ ھەممىسى مىللىتىمىزنىڭ ئۈمىدۋارلىقىنى ئۇستۇرۇپ قۇرتۇلۇش ھەرىكىتىنى تېخىمۇ ئىلگىرى سۈرمەكتە، خەلقىمىزنىڭ روھىنى ئاشۇرۇپ قۇرتۇلۇش كۈنلىرىنى يېقىنلاشتۇرماقتا. بۇ سەۋەبتىن مىللى قۇرۇلتىيىمىزنىڭ بۇنداق جىددى ۋەزىيەتتە ئېچىلىشى ۋەتىنىمىز كېلەچىكى ئۈچۈن ئەھمىيەتكە ئىگە بولۇپ قۇرۇلتاينىڭ ئاساسى مەسىلىلەرگە قارىتا ئىتتىپاق تەسەۋۋۇر ھاسىل قىلىپ ئۆزئارا بىرلىككە كېلىشى، قۇرۇلتاينىڭ رەھبەرلەرنىڭ ئاددى بىر يىغىلىشى بولۇپ قالماستىن ئۈستۈنلۈك بىر ئىستىقبالنى يەتكۈزگەن كۆرۈندۇ.

ئەگەر بۇ قۇرۇلتاينىڭ ساپىسى ئاستىدا ئۆزئارا بىرلىككە كېلىپ كېلەچەكتىكى ھەرىكىتىمىز ئۈچۈن توغرا ۋە ساغلام ئاساس سېلىپ، كۈچلۈك ئىمان، تولۇق ئىخلاس بىلەن ھەرىكەت قىلىپ بارساق يېقىن كەلگۈسىدە ئازاتلىق كۆرىشىمىزدە، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشىشىمىز جەزمەن ۋە شەكسىزدۇر.

چۈنكى، ھەرقانداق بىر ھەرىكەتنىڭ ئاساسى ساغلام، يولى ئىنىق بولغاندىلا ئىلگىرىلەش يولىنى روشەن كۆرسىتىپ بېرەلەيدۇ، نىشانغا تېز يېتەلەيدۇ.

شۇڭا پائالىيە قىلىمىزدە قۇرتۇلۇش ئوقۇمىنى ئىنىق بىلىۋېلىشىمىز ئىنتايىن زۆرۈر.

ھازىر جاۋاب ئىزدەۋاتقان سوئال بولسا؛

مىللى قۇرۇلتاي، مىللىتىمىزگە رەھبەرلىك قىلىپ، قۇرتۇلۇش ھەرىكىتىمىزنىڭ ئومۇمى رەھبەرلىككە بىز[...]ان ئېھتىياجىنى قاندۇرۇپ بېرەلىشىنى تولدۇرالامدۇ؟

بۇنىڭ جاۋابىنى ك[...]ك بىلەلمىسەك مۇمكىن. لېكىن ھازىر قۇرتۇلۇش ھەرىكىتى ئۈچۈن قوراللىنىشىمىز مۇھىم [...]ان كۈچلۈك ۋە ھەل قىلغۇچ قورال زادى نېمە؟

ھەرقانداق بىر مىللە[...]كۈرەش قىلىدىغان قورالى بولىدۇ، مىللىتىمىزنىڭ قورالى [...]اك قورالدىن ئايرىلغانلىقىمىز ئۈچۈن ئەخلاقىمىزنى بولسا ئىمان ۋە ئىسلام دىنى[...] بىز[...] روھىمىزنى، ئۆزئارا بىرلىكىمىزنى، ئۇرۇقلۇق[...] قەيسەرلىكىمىزنى، جاسارەت ۋە قەھ[...]

بۈگۈنكى ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدۇق. ئەمەلىيىتىمىزنىڭ سەۋەبى بىر خاتالىق ياكى - دېمەك: بىزنىڭ بۇنىڭدىن ئەھۋالغا چۈ[...] تالاشلىق ياكى خىيانەت ياكى ئەخلاقسىز[...] باشقىلار ئەمەس بەلكى بۇلارنىڭ ھەممىسى توپ ئاساسلىق بىر سەۋەبنىڭ ئا[...]دىن ئىبارەت. ئۇ سەۋەب بولسا چىن ئىمان ۋە ھەقىقى ئىسلام تەلىماتلىرىدىن يىرا[...] ئايرىلغانلىقىمىزدۇر.

بەلكى بىزلەر خەلقىمىز ھازىرغا قەدەر ناماز ئوقۇيدۇ، [...]ئەتمىرنى قىلدىغۇ؟

دېمەك مۇمكىن، بۇ توغرا. بىراق ئىمان بىر ئاللادىن باشقا ھەرقانداق نەرسىگە قۇللۇق قىلماسلىقنى ئىنتايىن ياخشى كۆرىدۇ، ئىسلام ناماز ئوقۇشتا بۇيرۇغاندەك جان ۋە مالنى قۇربان قىلىشنى، روزا تۇتۇشتا بۇيرۇغاندەك ئەخلاقى سەۋىيىنى ئۆستۈرۈشنى، زاكات بېرىش بىلەن ئىقتىسادلىقنى ۋە ھەرتۈرلۈك ساھەلەردە كۈچ سىغىمىزنى ھاسىل قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

چۈنكى ئىمان ۋە ئەمەل قىلىش ئايرىلماس ۋە پارچىلانماس بىر پۈتۈن گەۋدە بولۇپ بەزى بۆلەكلىرىنى ئېلىپ بەزى بۆلەكلىرىنى تاشلاپ قويساق بۇ گەۋدە تىك تۇرمايدۇ.

يېقىنقى بارىن ئىنقىلابى ئىماننىڭ ھەقىقىتىنى ۋە ئەھمىيىتىنى كۆرسىتىپ بەردى. ئەگەر ئىمان ۋە ھەقنىڭ چوقۇم غەلىبە قىلىشىغا كۈچلۈك ئىشەنچ بولمىسا بىر مىليارت دۈشمەنگە جىھاد ئىلان قىلالارمىدى؟

بۇ نۇقتىنى ھەرقانداق قۇرتۇلۇش ھەرىكىتى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالماسلىقى كېرەك. چۈنكى ئىمان بىلەن ئىشەنچ بولمىسا كۈرەشتە غەلىبە قازىنىش بولمايدۇ. دۈشمىنىمىزنىڭ قولىدا ئەڭ ئىلغار قوراللار بار. لېكىن ئەڭ مۇھىم بولغان ئىمان قورالى يوق. كوممۇنىزم ئىدىيىسى ئاسارەت - ئەلەم بولۇپ ئاللاندىن كېيىن دۈشمىنىمىز ئىدېئولوگىيە ئاجىزلىقىغا يۈزلەندى.

بۇنىڭ مەنىسى باشقا ماددى تەرەپلەرنى ئىنكار قىلغانلىق ئەمەس، بەلكى ئىمان قوراللارنىڭ ئەڭ مۇھىم ۋە كەم بولسا بولمايدىغان بىر قىسمى دېگەنلىك. ئەمەلىيەتتىن مىسالغا ئالساق، ئالجىرىيە خەلقى ئىمان بىلەن قوراللانغانلىقى ئۈچۈن مىليون ئىنساننى قۇربان بېرىپ فرانسىيەنىڭ ئىمانسىزلىكىن ئەڭ تېخىمۇ ۋە ئەڭ ئىلغار قوراللار بىلەن قوراللانغان ھەربى كۈچىنى يېڭىپ ھۆررىيەتكە ئېرىشتى. ئافغانىستان خەلقىنىڭ روسلارنى قانداق ئۇتقانلىقى ھەممىگە مەلۇم. ئاللاغا ئىمانىمىز، ھەقنىڭ غەلىبە قىلىشىدا بولغان ئىشەنچىمىزگە تايىنىدىغان بولساق، ئازاتلىق يېقىن بولىدۇ. ئەمما بىزلەرنىڭ ھەسەدانىلىقنى، غەمخورلۇقنى، ب.د.ت نىڭ ئىچ ئاغرىتىپ قۇتقۇزۇپ قويۇشىنى كۈتۈپ، باشقىلارنىڭ ياردىمىگە قاراپ ئولتۇرساق ئۇزۇن ئولتۇرۇپ كېتىمىز.

خەلقئارا سورۇنلاردا سىياسى پائالىيەت ئېلىپ بېرىش، مەسىلىمىزنى دۇنياغا تونۇتۇش ئىنتايىن مۇھىم. بۇ ھەربىر تۈركىستانلىقنىڭ ۋەزىپىسى. لېكىن قۇرتۇلۇش ئۈچۈن يالغۇز بۇ تەرەپكىلا يۆلىنىش بولمايدۇ. ئۈمىدنى ئاللاغا باغلىشىمىز كېرەك. ئۇنىڭدىن كېيىن ئىخلاس بىلەن پائالىيەت قىلىشىمىز لازىم. چۈنكى ئەمەلىيەتتە ياردەم بەرگۈچى ئاللادۇر. ئىنسانلارنىڭ ياراتقۇچى پەرۋەردىگارى ياردەم بەرسە ئاددى ياردەم بەرمەيدۇ.

پەلەستىننى مىسالغا ئالساق، ھەممىمىزنىڭ بىلىشىچە پەلەستىن مەسىلىسىدەك خەلقئارادا كەڭ تونۇلغان مەسىلە يوق بولسا كېرەك، دۇنيا بۇ ھەقتە نېمە قىلىپ بەردى؟ ب.د.ت نېمە قىلدى؟ يىگىرمە ئىككى ئەرەب دۆلىتى نېمە قىلدى؟ جاۋاب بولسا - ھېچ نېمە. پەلەستىنلىكلەر ھەر ساھەدە ئولتۇرۇپ يۇرتتىن قوغلاش قاتارلىقلارغا ئۇچراۋاتىدۇ. ئەمدى سابىق يۇگوسلاۋىيە بولسا ۋەھشى تەزىيەقلىق، ئاياللارنىڭ نومۇسىغا تېگىش، بۇلاپ - تالاش، ئىنسان ھەقلىرىنى ھايۋانچە دەپسەندە قىلىشتەك مەدەنىيەت نومۇسىنى كەلتۈرۈلىۋاتقان رەزىللىك ئىنسان ھوقۇقى ۋە مەدەنىيەت داۋاسى قىلىدىغان ياۋروپا ئوتتۇرىسىدا، ب.د.ت ۋە ياۋروپا ئەللىرىنىڭ كۆز - قۇلىقى ئالدىدا يۈز بەرمەكتە. شۇلارغا پەقەت ئاللا ۋە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىلا ياردەم قىلماقتا. ئافغانىستاندىن ئىبارەت ئافغانىستانلىق، پاكىستانلىق، تۈركىيەلىك، سۇدانلىق مىسىرلىق تۈركىستانلىق...... يەنى پۈتۈن دۇنيادىن كەلگەن ھەر مىللەت مۇسۇلمانلىرى بىرلىكتە كۈرەشكە قاتناشتى. بۇ نېمە ئۈچۈن؟

چۈنكى ئافغانىستان ۋە بوسنىيە ھېرسېك خەلقلىرى ب.د.ت ياكى باشقىلارنىڭ قۇتقۇزۇشىنى كۈتۈپ ئولتۇرماي ئاللاغا تايىنىپ كۈرەشكە ئاتلاندى. بۇلار بىز مۇسۇلمان دېگەندە، مەسىلىنىڭ پۈتۈن دۇنيادىكى مۇسۇلمانلار مەسىلىسى ئىكەنلىكىنى دۇنياغا تونۇتتى.

بىزمۇ ئىمان بىلەن قوراللىنىپ ئاللاغا چىن قەلبىمىزدىن تايانساق، ئىسلام يولى بىلەن يۈرسەك ئۈمىدۋارلىقىمىز ئۈمىدۋار. ئاللا ۋە پۈتۈن دۇنيا مۇسۇلمانلىرى ياردىمىگە ئېرىشەلەيمىز. خەلقىمىز ئۆزئارا بىرلىككە كېلىدۇ.

بىر مىليارت دۈشمەننى يېڭىش ئۈچۈن ئىمان ۋە ھۆررىيەتلىك بولۇشى كېرەك. ئىمان بىلەن قوراللانساق چوقۇم غەلىبە قىلىمىز. بىر مىليارت دۈشمەنگە بىر مىليارت مۇسۇلماننى چاقىرىپ كېلەلمەيمىز.

سوئال — جاۋاب

كۈرەش دولقۇنى

سوئال: بەزىلەر ئىسلام دىنى پەيغەمبەرلىكنى ياقتۇرىدۇ ۋە كەمـ — لەرنى شۇنىڭغا جاكارلايدۇ دەيدۇ، بۇ راستمۇ؟

جاۋاب: ئىسلام دىنى ئىنسانلار جەمئىيىتىنىڭ تەرەققىي قىلىشى ۋە ياخشى ئاقىۋەتكە ئېرىشىشى ئۈچۈن تىرىشىدۇ، گۈزەل ئەخلاق — پەزىلەتلەرگە ئۈندەيدۇ. ئاللاھ قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دەيدۇ: «ئىنسانلارغا گە ئاتا‌ئىلىك تۇرمۇش ئۈچۈن قولۇڭلاردىن كېلىشىچە ئەۋزەل كۈچ ئەـ يارلاڭلار». قۇۋۋەت كۈچى ئەمەللار ئۈچۈن لازىم. ئىقتىساد بولۇش ئۈچۈن مۇسۇلمانلارنى باي بولۇشقا ئۈندەيدىغان بۇ ـ ئىقتىسادنى ئىسلام دىنى تۈزۈمى بولۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ. ھەرگىز ئىسلام دىنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ياقتۇرىدىغان پەيغەمبەرلىكنى ئېيتىپ دەپتا — رايدۇ ۋە ئۇنىڭدىن خالاس بولۇشقا چاقىرىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسـ سالام مۇنداق دەيدۇ: «پۇقرالىق كۇپۇرلۇققا يېقىن قالغىلى تاس قالاتتى». پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەمىشە دۇئاسىدا ئاللاھدىن پەقىرلىقتىن پاناھ بېرىشنى تىلەيتتى. ئاللاھ كەرىمدۇر ۋە پۇقرالىقتىن پاناھ بېرىدۇ. ئىسلام دىنى ئىنسانلارنى گۈزەل ئەخلاق ئىلاھنىڭ قاتارىدىن سانايدۇ. ئۇ ھەمىشە مۇسۇلمانلارنى باي بولۇش بىلەن ئىنسانلىقىدا چا — سانايدۇ. ئۇ ھەمىشە مۇسۇلمانلارنى باي بولۇشقا بولغان ئىنتىلىشكە چا — قىرىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىر ھەدىستە مۇنداق دەپ — دۇ: ياخشى ئادەم ئۈچۈن ئېسىل بايلىق نېمە دېگەن ياخشى — ھە تۇر: ياخشى ئادەم ئۈچۈن ئېسىل بايلىق نېمە دېگەن ياخشى. ئۇ دۇنياسىدا ھەمىشە ئاللاھنىڭ سەندىن ئېسىل خۇلقىنى ۋە ياـ لىقىنى تىلەيدۇ، دەپتۇ. دېمەك دېمىسىزنىڭ بەزى ئىبادەتلىـ ـرى پۇل — مال بىلەن ئادا قىلىنىدۇ. ھەج بىلەن زاكات پۇل — مال بىلەن بولىدۇ. شۇڭا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەرگە ئېلىپ ئالغۇچى قولدىن ياخشى دېگەن. شۇڭا ئەمگەك ئارقىلىق تۇرمۇش كەچۈرۈشكە بىز يەردە پۇقرالىقنى سۆكمەيمىز. ئەمما مۇسۇلمانلار ھەمدەم دەستا پالاقەت يەتسە بايلىقنى دېگەن ئەمەس. پۇقرا بولسىمۇ شۇ — كۈر قىلسا ئۇ ئىبادەتنىڭ قاتارىدىن سانىلىدۇ.

سوئال: ئەۋلىيالارنىڭ دېگەنلىرى نېمە؟ راسلىقى بارمۇ؟ ئۇلارنى زىيارەت قىلىشقا بولامدۇ؟

جاۋاب: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاقتىدا بىر ئادەم ئۇ — كىشىنى ياقلىماستىن قورقۇپ، ئالالاغا ئەۋلىيا قىلدىم دېگەندە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭغا تۈرگەن بىلىقلارنى تۇرۇپ ئاندىن ئاللاھقا ئەۋلىيا قىلدىم دېگىن... بۇ ھەدىستىن مەلۇم بولىدۇ لامسىكى ئەۋلىيالىقنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ئۆلگىسى بولالايدۇ. ئەۋلىيالار دېگەن ھەرگىز موجىزە ۋە ئەپ قىلغۇچى ئادەم ئەمەس، بەلكى ئۇ بۇتۇن كۈچى بىلەن سەۋر قىلىپ تىرىشىپ بەندىلىكتە تۇرىدىغان ئادەمدۇر. كېيىن ئاللاغا چىن ئىمانى بىلەن تەۋەككۇل قىلغان دېگەن ئىدى.

شۇڭا ئاللاھ قۇرئاندا ئەگەر سىلەر مۆمىن بولساڭلار ئاللاغا تە — ۋەككۇل قىلىڭلار. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: (ئەگەر سىلەر ئاللاغا ھەقىقىي تەۋەككۇل قىلىدىغان بولساڭلار ئۇ ئەلۋەتتە سىلەرگە قۇشلارغا رىزىق بەرگەندەك رىزىق بېرەتتى)، قۇشلار ئەتىگەندە قورسىقى ئاچ كېتىپ كەچتە توق كېلىدۇ. دېمەك تەۋەككۇلنىڭ مەنىسى ھەرگىزمۇ ئۆزىنى ئۆز پېتىگە قويۇپ قويۇش ئەمەس، بەلكى ئۇ بۇتۇن كۈچىنى سەرپ قىلغاندىن كېيىن ئۇنىڭ نەتىجىسىنى ئاللاھدىن كۈتۈشتىن ئىبارەت.

سوئال: قۇرئاننى تەرەپلەر ئۈچۈن ياستۇقلارنىڭ ئاستىغا قويۇش پەردىلەرگە يازىش تۇمارنىڭ ھۆكمى نېمە؟

جاۋاب: ئاللاھ قۇرئاننى كىشىلەرنىڭ توغرا يولغا ھىدايەت تېپىشى ئۈچۈن نازىل قىلغان. ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: (بۇ قۇرئان ھەقىقەتەن ئەڭ توغرا يولغا باشلايدۇ، ياخشى ئەمەللەرنى قىلىدىغان مۆمىنلەرگە ئۇلار ئۈچۈن چوڭ مۇكاپات بارلىقى بىلەن خۇش خە — ۋەر بېرىدۇ). قۇرئاننىڭ ئاساسىي مەقسىتى ئۇنى كىشىلەرنىڭ مە — دىلىرىگە ئېسىش، ياستۇقلارنىڭ ئاستىغا قويۇش، ئۇنى پەردىلەرگە ئېسىش ياكى چىرايلىق ساقلاش ئۈچۈن ئوقۇش ئۈچۈن ئەمەس، ئۇ توغرا يولدىن قانۇندۇر. ئۇ ھەر قانداق بىر مۇسۇلماننىڭ ئۇنىڭدىن پايدىلىنىپ ھەرىكەت قىلىشى ئۈچۈن دەستۇرىدۇر. قۇرئاننى ئوقۇش مەقسەتلىك بولغان ئاندىن ياكى ماشىنىدا ساقلاش ئۆيدە ئەمما ئۇنى تەبەررۇك دەپ پاكىز ئورۇنغا قويۇپ ساقلايدۇ، دېگەن نىيەت بىلەن ساقلىسىلا بولىدۇ. چۈنكى قۇرئان ئۇنىڭ مە — زمۇنىغا ئەمەل قىلىش ئۈچۈن نازىل بولغان، ئوقۇش ئۈچۈنلا ئەمەس.

ئىسلام مەدەنىيىتى ۋە تارىخى

مۇشرىكلار مۇسۇلمانلارغا قاتتىق زۇلۇم سېلىپ، زەھەرسىز زۇلۇم ئۆتكۈزدى. كۆپ زەھەرلىك ۋە ئېغىر زۇلۇمغا تەھدىت سالغانلاپ، خاتىرجەم بولالماي مەككىدە ئىسلام دىنىنى يېتىشتۈرۈشكە نۇرغۇن مۈشكۈللەر بىلەن ھالدا قارار قىلغان ئىنچىكە ئۇلارنى يولغا سېلىش ئۈچۈن قارار قىلدى: يەسرىبتە مۇسۇلمانلار ئۇلارغا ياردەم قىلىدىغان چاغدا ئۆزلىرىنى يېڭى شەھەرگە قىلىشتى. ئۇلار بولسا ئانىلىرىنى مەككىدىن مەدىنىگە ھىجرەت قىلىشقا مەجبۇر بولدى. مىلادىيە ٦٢٢-يىلى ٩-ئاينىڭ ١٣-كۈنى رەسۇلۇللاھ بىلەن ئەبۇبەكرى ھەزرىتىمۇ مەككىدىن چىقىپ مەدىنىگە ھىجرەت قىلدى.

مەدىنىدە يەسرىب ئەنسارلىرى ۋە مۇھاجىرلارنى قىزغىن قارشى ئېلىپ ئىككىلىك بىلەن كۈتۈۋالدى. رەسۇلۇللاھ مەدىنىگە كەلگەندە مەسجىد بىنا قىلدى. ئاندىن مۇھاجىرلار بىلەن ئەنسارلار ئارىسىدا قېرىنداشلىق دوستلۇق مۇناسىۋەتلىرىنى ئورناتتى. ۋە يەھۇدىيلار بىلەن بىر — ئىككى كېلىشىم قارار قىلدى. ۋە ئۇ قارارلار — دا مەدىنە شەھىرى ساقلىنىدىغان، يەھۇدىيلار ۋە ئانسارلار بىلەن ئىچكى ۋە تاشقى دۈشمەنگە قارشى بىرلىشىپ ھۇجۇمنى قايتۇرۇش يولغا قويۇلدى. سالام ئىسلام ئادالەت ۋە بارابەرلىك، ئادالەت ۋە بارا — ۋەرلىك، لېكىن قاتات ۋە ۋاجىب ۋاسىتىلەرگە مەجبۇر بولغاندا جىھاد ئۈچۈن مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆمۈرى قانۇنىي ھوقۇقى بىلەن ياشاش قارارلىرى ئۈچۈن ئاندى: رەسۇلۇللاھنىڭ ئەڭ ئىنتايىن بىلىملىك ھەق پەيغەمبەر بولغانلىقى ئۇنىڭ ئېسىل ئەخلاقى، ئۈچۈنچى جەھەتتىن قىلىچ ۋە راستچىل ئادىل ھەركىشى ۋە ھەقىقىي ئەخلاقى بىلەن ھەممىسىگە ئۆرنەك كۆرسەتتى. ھالبۇكى پەيغەمبەر بىلەن ئۇ ئەخلاق نۇرغۇن ئېسىل ئەخلاق يەنە ياخشى بىر ئۆلگە بولۇپ، كىشىلەرنى بولسا كۆپ كىشىلەر ئىسلامنى قوبۇل قىلدى.

مۇسۇلمانلارنىڭ سانى كۈندىن كۈنگە كۆپىيىپ ۋە كۈچىيىپ ھالىغا كەلدى. بولۇپمۇ مۇسۇلمانلارنىڭ ئەرەب يېرىم ئارىلىدا ئومۇمىي ئىشلىرىنى جاكارلىدى. ئەرەب ۋە خەلقلەرنى ئاز يىل ئىچىدە ئەمەلگە ئاشۇردى. ھەم ھالدا رەسۇلۇللاھنىڭ مەدىنىدىكى ۋاقتى ئون يىل ئەتراپىدا بولۇپ، بۇ ئىسلام دۆلەتچىلىكىدە مۇسۇلمانلار سىياسىي، ئىقتىسادىي ئىشلارىنى ھەل قىلىدىغان، ئاندىن شۇ زاماندا ئىسلام كۆپ تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. جەمئىيەت ئاللاھنىڭ ياردىمى بىلەن رەسۇلۇللاھ ۋە ساھابىلەرنىڭ جاپالىق كۈرەش بىلەن ئۇلارنىڭ ئەمەلىيىتىدە رەسۇلۇللاھ رىسالىتىنى يەتكۈزۈپ ئىسلام دەۋلىتى قۇرۇلۇپ مەدىنە ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ پايتەختى ۋە مەركىزى بولۇپ قالدى.

ئەرەبچىدىن تەرجىمە قىلغۇچى:

زۇلپىقار ئەلى

سادا

تۇرمۇش

تۇرمۇش يولىدا ياشىغان،
ئەدەملەر ھەرگىز كۆرۈنمەس،
تۇرمۇشچان كىشىلەرنىڭ بولۇش،
تۈگىمەس ئالدا تۇرۇپ بولماس.

ئەزەل سىلىنى بىراۋ دەرلەر،
يۈرەك بولغان تۈزلۈك چۈشتى،
يورۇقلۇق ھاياتى بولسا،
تۇزۇقتىن يەنە تۈزلۈك چۈشتى.

تىرىلىش دوستلىرىم تىز ئىلەك،
جاپالىق تارىخى يولىدا،
ئالغا مىلىسىز ئىستىقلال،
يولىدا ئىشىقى دەرگىھ.

شەرقى تۈركىستان خەلقى ئاسارەتتىن قۇتۇلۇش يولىدا مىليون-
لىغان شەھىدلارنى بەردى . ئۇلار تېخى ئازغىنىچە جۇڭگو مۇستە-
مىلىكىچىلىرىگە قارشى كۆرەشلىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ كەلمەكتە . -
بىزنىڭ كۆرەشچان باتۇر خەلقىمىز تىنىمسىز شارائىتلار ئاستى-
دىمۇ ئۆزلىرىنىڭ قانخور زالىملا . . . مىللى كۆرەش مەقسەتتە تىتى
چېكىنمىدى . ھەتتا بەز . . . ئىسلار شەرقى تۈركىستان چەتلەر-
نىڭ يېقىنقى تەكتى ئەسىر . . . مىلكىچىلەرگە قارشى ئېلىپ
بارغان كۆرەشلىرىنى ئاتمە . . . ئا . . . ردە ب بە كۆرمەكتىن ئىلگىرى
كۆرەشلەر خەلقنىڭ ۋە ئىنسان ھوقۇقلىرىنى قوغدايدىغان تۈركى جەبھىسىدە يەت
مەكتەپ . ١٩٤٩ - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستلىرى تۈركىستاننى ئىستىلا قىلغاندا
ئەنجاندىن كېيىن تۈركىستان خەلقىنىڭ ئېلىپ بارغان ئىنقىلابلىرى ئىلگىرى-
كىچىمۇ . ١٩٤٩ - يىلى ١٠ - ئاينىڭ ١٣ - كۈنى كوممۇنىستلار تۈركىستاندا
ئە دەم باسقاندىن باشلاپ تۈركىستاننىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ئومۇمى-
لىك يېقىنلەرگە قارشى خەلق ئىنقىلابلىرى پارتلاشقا باشلىدى .
١٩٥٠ - يىلى ٥٠ - يىللار ئارىسىدا غۇلجىدىن ئابدۇقادىر ئەپەندى -
دىن ئوسمانباتۇر ، قاتارلىق مۇجاھىدلارنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئىنقىلابلار
پارتلىدى . لېكىن بۇ ئىنقىلابلار شارائىتنىڭ پاساتلىقى ، يېتەرلىكنىڭ
يېتەرسىزلىكى سەۋەبلىرى بىلەن مەغلۇب بولدى . ئوسمانباتۇر
١٩٥١ - يىلى تا ئۆلۈم بىلەن ئېلىنغانغا قەدەر كۆرەشنى داۋام قىلىپ كەلگەن
مۇجاھىد ئوسمانباتۇر كوممۇنىستلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتتى ۋە شۇ -
يىلى شەھىد قىلىندى . شۇندىن باشلاپ كوممۇنىستلار تۈركىستاننىڭ ھەر
قايسى جايلىرىدا ئىنقىلابنى باستۇرۇش ئۈچۈن مەخسۇس قوشۇنلارنى
تەشكىل قىلدۇرۇپ ئەتتى . بۇ قوشۇنلار تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ بارلىق
ئۈچ ئەۋلادنى ۋە دىنى ئەرباپلارنى ھەر خىل تۆھمەتلەر بىلەن
قاماپ يوق قىلىشقا باشلىدى . ھەر يىلى دېگۈدەك سوراق بەرگىلى
ئېلىپ چىقىلىدىغانلاردا بىر قانچە كىشىنى باغلاپ تىلەرنى باشلاپ ئەنۋەرۇپ
كېلىپ مەسجىدلەردە ئېتىپ ئۆلتۈرگەن بولسا ئىرىغچىلىقنى داۋاملاشتۇرۇپ خەلقنى
ئىبرەت بولسۇن دەپ خەلقنىڭ يۈرىكىنى مەجبۇرى تەمشە شارائىتتا تۇتتى .
خەلق ئەنسىزلىكتە ۋە ئۈمىدسىزلىكتە ئالماشتا ئىدى . ھاكىمىيەت ئۈستى-
دىكىلەر يولسا كۆرەش قىلىپ كەلگەن ئىدى . جۇڭگو كوممۇنىستلىرى پۈتۈن خەلق
ئىنقىلابلىرىنى دەھشەتلىك رەۋىشتە باستۇرغاندىن كېيىن مۇندىن كېيىن خەلق
زادى باش كۆتۈرەلمەيدۇ دەپ خام خىيال قىلدى . لېكىن بىزنىڭ كۆ-
رەشچان باتۇر خەلقىمىز ئۆزلىرىنىڭ قۇرتۇلۇش يولىدىكى ئىنقىلابى كۆرەشلىرىنى
يېڭىلا داۋاملاشتۇردى . مەسىلەن : يېتەت خوتەن ۋىلايىتىدە ئالساق .
١٩٥٤ - يىلى ١١ - ئايدا خوتەننىڭ قاتچۇق كەنتىدە ئابدۇراھمەت داموللام
ئۇ يېتەكچىلىكىدە مەخسۇملار باشچىلىقىدا مۇستەملىكىچىلەرگە قارشى ئىنقىلاب
قوزغالدى . ٥٧ - يىلى ١ - ئايدا خوتەننىڭ خانئېرىق دېگەن يېرىدە دېھقانلار
خەلقچىلىق باشچىلىقىدا قوزغالدى . ٥٧ - يىلى ١٢ - ئايدا خوتەن

لوپ ناھىيىسىدە قادىر ھاجىم يېتەكچىلىكىدىكى خەلق ئىنقىلابى
پارتلىدى . ١٩٥٨ - يىلى ١ - ئايدا خوتەن ئەتراپىدىكى ھاجىم
يېتەكچىلىكىدە ئىنقىلاب پارتلىدى . ١٩٦٠ - يىلى قاراقاش تۇرسۇن
ھاجىم باشچىلىقىدا خەلق قوزغالدى . بۇلاردىن باشقا ئاشكارا پاناھ -
لىنىپ تۇلگۈرەلمىگەن يوشۇرۇن تەشكىلاتلار ، بالخۇس خوتەن ۋىلا-
يىتىدىكى يەكەن ، بۇلارنىڭ ئىچىدە داڭلىقى كۆزگە كۆرۈنەرلىك بول-
غىنى " شەرقى تۈركىستان ياشلار تەشكىلاتى " ئىدى .
تۈزۈلگەن بىر جۇڭگو كوممۇنىستلىرى شەرقى تۈركىستاننى بېسىۋالغاندىن
كېيىن خوتەندە بىرىنچى قېتىم قوراللىق قوزغالغان ھەم ئەڭ
كۈچلۈك بولغان قاتچۇق ئىنقىلابىنى قىسقىچە تونۇشتۇرىمىز :
١٩٥٤ - يىلى ١٢ - ئاينىڭ ئاخىرقى كۈنى خوتەن قاتچۇق كەنتى-
دە ، مۇجاھىد ھاجىمنىڭ ئۆيىدە ئابدۇراھمەت داموللا ۋە يېتەكچىدىن
مەخسۇملار باشچىلىقىدىكى " تەشكىلى نىجات " پارتىيىسىنىڭ يىغىنى
يىغىنى ئېچىلدى . يىغىندا ١٩٥٥ - يىلى ١١ - ئاينىڭ ١٥ - كۈنى
قوزغىلىش قارار قىلىندى . قارار بويىچە يېتەكچىدىن مەخسۇم باشچىلىق
قىلىدىغان بىر قىسىم مۇجاھىدلار قاتچۇق كەنتىدىكى ئەسكەرلەر بىلەن ئۇز-
گىرتىش تۈرمىسىگە تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىپ ئاندىن شەھەرنى قولغا
چۈشۈرۈشنى پىلان قىلغان . بۇ پىلاننىڭ بىرىنچى قىسمى ئەمەلگە ئا-
شىدۇ . تۈرمە ئالدىدا تۇرغان ٧ ئەسكەرنى يوقىتىپ پۈتۈن قورال
ياراقلارنى قولغا چۈشۈردى . بۇ ئەسنادا مەھبۇسلار ئارىسىدىكى ئۇ-
مۇرىيەسى ئېتىلغان زاتنىڭ پالەك ئەۋلادلىرىدىن بىر ئىنقىلابچى ئەجايىپ
ئىنقىلابچىلارنى تېزلىكتە يىغىپ ماشىنىلارنى ھەيدەپ بېرىپ دە ب
بىر قىسىم مۇجاھىدلارنى ئېلىپ يولغا چىقىدۇ . ئۇ شۇ يەردىكى كۆۋرۈككە كەل-
گەندە ماشىنىنى توختاتماي تېز ھەيدەپ قاتتىق سىگنال بېرىپ
سېپىلدىكى ئەسكەرلەرنى قوزغايدۇ . كارىسىزۇنغا ھەرىكەت ئۈچۈن تاندىن
پۈتۈن كۈچى بىلەن مۇجاھىدلارنىڭ ئۈستىگە يېپىرىلىپ كېلىدۇ . ئەنجە
دە مۇجاھىدلار چېكىنىپ ئۇرۇش قىلىدۇ . شۇنىڭچە ئېلىپ بارغاندا -
ۋەسىيلى ساقچى ئىدارىسى ۋە يېزىلارغا كىرگەن قورشاپ ياتقان
باشقا مۇجاھىدلارمۇ بۇ ھەۋالدىن خەۋەر تېپىپ ھەممىسى تارقىلىپ
كېتىدۇ . يېتەكچىدىن مەخسۇم باشچىلىقىدىكى ۋەھىملەر خەلققا -
يىمىغا يوشۇرۇنۇۋالىدۇ . ئارىدىن تەخمىنەن يىل ئۆتكەندىن كېيىن ١٩٥٧ -
يىلى يېتەكچىدىن مەخسۇم قاتارلىق كىشىلەر تۇتۇلىدۇ . ۋە ٥٨ - يىلى
٥ - ئاينىڭ ١ - كۈنى شەھىد قىلىنىدۇ . ئابدۇراھمەت داموللام قا -
مۇجاھىدلار ئارىدىن تۆت يىل ئۆتكەندىن كېيىن كوممۇنىستلارنىڭ قولىغا
چۈشۈپ كېتىدۇ ۋە ١٩٥٩ - يىلى ٤ - ئايدا شەھىد قىلىنىدۇ .

ئەشرىكە ئەتراپلىغۇچى :
كۆرەش دىلەكلىرى .

خەۋەرلەر

يېقىندا جۇڭگو كوممۇنىستلىرى كوممۇنىست ھاكىمىيىتىگە قارشى ئىنقىلاب
قوزغىغان ۋە يېقىندىن ئىنقىلاب قوزغاشنى پىلان قىلغان ھەمدە ئۆزىنى شۇ
تىپىدىكى باش رەسمى تەشكىلاتقا ئەگەشكەن (لىيەنجىيەفۇ) باشچىلىقىدا
ئەلىپ بەرگەن دېھقانلار قوزغىلىشنى قانلىق باستۇردى . ئۇ ئالتە كىشى
تۇتۇلغان ئىدى :
(دېموكراتىيە ۋە قانۇن) ئىسىملىك ژۇرنالنىڭ خەۋەر قىلىشىچە لىيەنجىيەفۇ
جۇڭگو ئۈچۈن ئۇنىڭ (خوتەن) ئۆلكىسىدىن يولۇپ بەشى ٨٠٠ باش نۇجۇڭگو كوم-
مۇنىست ھاكىمىيىتىگە قارشى ئىنقىلاب قوزغاشتا ئىككى يىلدىن بۇيان تەييارلانغان
ۋە بۇ ئەسنادا كۆپ كىشىلەرنى ئۆز سېپىگە تارتقان ئەمەلدارلار ئىچىدىن تۇرت
كىشى قارتە ئەزاسى بولۇپ دە رىجىلىك ئەمىر باشلىغىنى ئىدى :
ژۇرنالنىڭ جۇڭگو قانۇنلىرىدىن ئەتلىپ ئېيتىشىچە ؛ بۇ ئەشيالار ھادىسە
جۇڭگونىڭ نۇمرات جايلىرىدىكى ئىشچى دېھقانلار كوممۇنىست ھاكىمىيىتىگە قارشى
ئىنقىلاپ قوزغاشقا تۇرۇۋاتقان مەخپى تەشكىلاتلار ۋە ھەرىكەتلەرگە كۆپ
ساندا ئەتلىراپ ئىشتىراك پىلاپ بەردى :

خىتاي كومپارتىيىسى ھاكىمىيىتىنىڭ خەلقنى ئالدىغان ۋەدىسى ۋە دەۋرى ئەمەسى جەمىيەتتىن
ئەرزى خەلقنىڭ سەۋەبلىرى ئارقىلىق ھېچقانداق مەجالى قالمىدى . پېچاق
سۆڭەككە يەتتى خەلق قازاندىكى سۇدەك ئەگىلىپ ئازغا قالماقتا :
ئۇلار ئۆزىگە قانخور كومپارتىيە ھاكىمىيىتى يىلتىزىدىن قومۇرۇپ تاشلاپ دېموكراتى-
ئىيە ئەركىن دۆلەت قۇرۇشقا ئىنتىلمەكتە . ھەتتا تۇيۇقسىز ئەنجىيەكى بىلىمسىز
ساۋاتسىز ھېچقانداق يانغىنى دېھقانلارمۇ ھېچ ھالدا ئەتكەللىنىپ
قىلىدىغان كېلىشىمىگە ئاتىشىنىڭ يېتىشىچە ھەمە ئەندىشە قىلىدىكەن :

خىتاي ھاكىمىيىتىنىڭ دەھشەتلىك زۇلمى بىز تۈركىستانلىقلار ئۈچۈن ئەنىق
ئەجەپلىك تىكەنلىك تەرىقچىلىك بولۇپ ئەمەس . بىز ئۇلاردىن ئايرىم مىللەت دېمەكچىمىز
ئۇلار بىزگە يات . تېخى بىز ئۇلار بىلەن بىر ئەمەس بىز ئۇلار ئىككى
قىتىم ئاستىدا ياشىغان مەغلۇب مىللەتمىز :
ئەنە شۇ ئۇلارنىڭ ئۆز ئىچىدىكى ۋە ئۆز مىللىتىدىن بولغان خىتاي ئۆز كومپارتىيە
ھاكىمىيىتىنىڭ تۇيۇقسىز ۋە دەھشەتلىك بەسىي ئاستىدا قاتتىق ئىنتىلمەك-
تە ئۇلار بىر دەك ئۆز ھاكىمىيىتىگە قارشى جەبھىسىدە ئىنتىلمەكتە :
زۇلۇم ھەرگىز ئەبەدىي داۋام قىلمايدۇ ، ھەقىقەت ئۇنىڭ نەتىجىسى بولىدۇ ئاخىرى
ئۇن تۆرت ئاي قاراڭغۇ بولسا ئۇن تۆرت يورۇق :

ئەشرىكە ئەتراپلىغۇچى :
زۇلپىقار ئەلى .

تارىخقا بولسىمۇ دەللىرى ۋە ئەقىللىرى تارىخقىدۇر) بىر ئەسىرگە يارانماق تۇيماقتىن ئۆتۈن ھەممە ئىتتىپاقلىرىمىزنىڭ
باشلىرىمىزدا تولغان چىرىكلىرى ئەسرى ئۇرۇپ ساچسىمەن ھەر خىل ئەسكەرلەرگە چىقىپ كەلمەكتە . ۋە بەزى ئەسلەر
ئوزىمىزگە ئوخشاش ئادەملەرگە چوقۇنۇپ كەلمەكتە بولارنى ھوقاردا ئەپسىلى تونۇشتۇرۇپ ئۆتۈشنى ، ۋە
تورغۇن كىشىلەر ئاتا ، ئانىلىرىگە ۋە شۇنىڭدەك بوزۇق ئىدىيەلىك كىشىلەرگە ئەگىشىپ قارىغۇلارچە ھەقىقەتتىن
تېپىپ كەتمەكتە !! بىزنىڭچە ھەقىقى چوقۇنۇشقا ، ئىبادەت قىلىنىشقا ، ۋە ماختىلىشقا لايىق ۋە ھەقلىق
زات ، ئۇلارنى ۋە بىزلەرنى ياراتقۇچى بىر ئاللادۇر ئۇنىڭ ھېچ قانداق شېرىكى يوقتۇر . ئەگەر ئاللانىڭ
يارلىقىسى يار ، پاك ئاللادىن باشقا خۇدالار بولسا ئىدى ، بۇ ئۇنۇملۇق ئىنتىزام ماجرا
چىقىپ ئاسمان زېمىننىڭ ئەرىشى ھەرگىز بۇ ھالەتتە تۇرماس ئىدى .
ئىسلام دىنى مۇنۇنداق ھەقىقەتلەرنى ئوزىچىگە ئالغان راس ۋە ئادىل ئىدىيە ۋە پرىنسىپلەرگە تو-
لۇلغان ، توغرا بىر دىن بولۇپ ، ۋە ئۇنىڭ قانۇنلىرى ئەبەدىلىك ئە دەم مۇۋاپىق بولۇپ ئۇ ھەر زامان
ۋە ھەر ماكاندا لايىقتۇر . ئۇ ئىنسانلارنى ھەر دائىم ئاللادىن قورقۇشقا ، ھەقىقەتتە تۇرۇشقا ، ھەر-
بىرىگە ياردەم بېرىشكە ، ئىنسانلار جەمئىيىتى توغرا يول بىلەن ئىلگىرى قىلدۇرۇشقا ، راس-گۇزەللىك ۋە مۇ-
ئامىلىدە توغرا بولۇش ، ۋە گۈزەل ئەخلاق بىلەن زىننەتلىنىش ، ۋەتەن ۋە خەلق ئۈچۈن پۇل مال ۋە جانلىرىنى
پىدا قىلىش ، توغرا ئادىل ھۆكۈمەت قۇرۇشقا ، ۋە ئوزلىرىنىڭ ھەمە ئىشلىرىنى توغرا يول بىلەن قانچە تۇرۇشقا بۇيرىيدۇ ۋە باشقا
بەلكى ئىسلام دىنى مەخسۇس ئىبادەت بەش ۋاخ نامازنى ، رامزان روزا ، ھەج ۋە
زاكات بېرىشكە خاس بولۇپ قالماستىن پۈتۈن ئىنسانىيەت ھاياتى
ۋە ئۇنىڭ ئىلگىرى ئىقتىساتىنى ئوزىچىگە ئالغان ئىلمى يىلنىڭ بىر دىن بولۇپ ،
ئۇ ، ھۆكۈمەت تۈزۈش ، سىياسەت بىلەن باشقۇرۇش ، ئەسكەرلىرىگە كۆڭۈل
بولۇش ، ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش ، مائارىپنى جانلاندۇرۇش ، تەلىم
تەربىيە گۈزەل ئەخلاقلارنى كىشىلەرگە ئۆگىتىش ، توغرا قانۇن بىلەن ئادالەتنى
ئورناتماق ، كىشىلەر بىلەن قانداق مۇئامىلە قىلىشنى ئوزىچىگە ئالغان دىن
ۋە ئەقىدىدىن ئىبارەت بولۇپ ، شەرقى تۈركىستان خەلقى ماناھۇمىنداق –
ئۇلۇغ دائىم ئەقىدە ۋە ئەسىرلەر دىن بېرى ئىسلامىيەت ئەگىشىپ ئوز-
لىرىگە ئىنسانچىلىق ماسلىشىپ كەلمەكتە .
شۇنداق بولغىنى ئۈچۈن ئولاردىن بىزنىڭ ئوتۇنىدىغىنىمىز ئوزلىرىنىڭ
جەمئىيەتنى ئىسلامنىڭ نورى بىلەن تەخسۇس پاكلاپ ، ۋە شۇنىڭغا ئاساسەن
رەھبىرىپ توغرا يول ، گۈزەل ئەخلاق ، ۋە راس ھەقىقى ئىنسان بىلەن تولۇق
بولۇپ ، توللىرىدىن كەتكەن ھەقلىرىنى قايتۇرۇپ ئېلىشقا ۋە ئۇنى ئىززەتلەشكە
تىزدىن ئوتلىرىنى ئىچىشتا ئەرغىپ قىلمىسۇن . ۋە شۇلارغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ
بەخت سائادىتىنى جاناب ئاللادىن تىلەيمىز ، ئاللاھ ھەممىمىزنى ھىدا-
يەتكە باشلىسۇن ئامىن . شۇنىڭدەك ھەر ئىشتا ساپ كۈچلۈك ئىمان بىلەن
ئىسمىنى . ھەرگە ئىلىپ بېرىشنى ئىلمىز بولسا ، ھېچ قورقۇنچ جەمئىيەت كىرمە-
يدىكە كەلمەيدۇ ، بۇنىڭغا دۇنيادا مىسالار ناھايىتى تولا ...

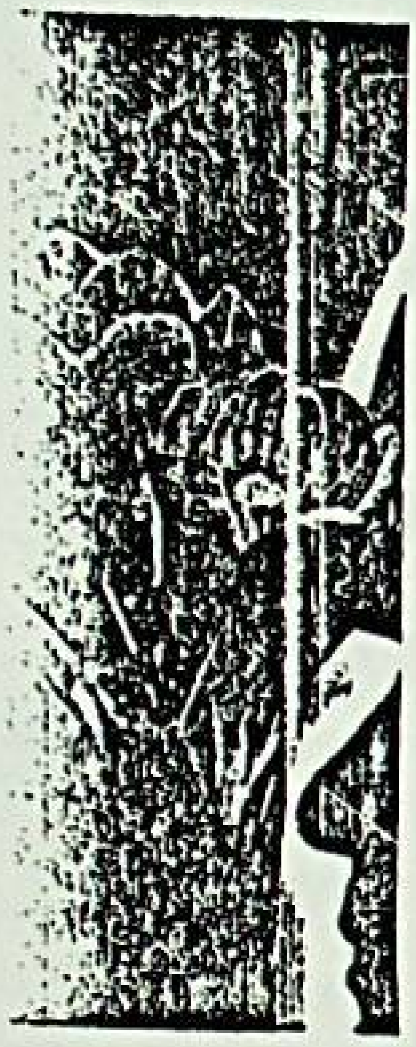

ئى ئاللا !
بىزلەر گۇمراھلىقتىن ئاتا قىلغايسەن .
قوللۇقتىن ۋە خارلىقتىن بىزنى ئازات
قىلغايسەن . دۈشمەنلەرگە نۇسرەت ئاتا-
قىلغايسەن . بىزنى ئاسارەتتىن
قۇتقازغايسەن ...

توغرا ئەقىدە ۋە گۈزەل ئەخلاق .

ئەقىدە يارىسىدە جۇزئىي ئىشتىن ئىشلىگىرى ئەقىدە دېگەننىڭ نېمە –
ئىكەنلىكىنى بىلىۋېلىشىمىز كېرەك .
ئەقىدە دېگىنىمىز ئادەمنىڭ توغرا ئەقىدە بىلەن خاتا ئەقىدىنى ، توغرا ۋە ھەق
يول بىلەن ئازغۇن يوللارنىڭ ساپ روشەن پىكىر بىلەن بوزۇق پىكىر –
لەرنى ، ۋە پۈتۈن ئىنسانلارنى دۇنيا ئاخىرەتتە بەختلىك قىلىپ
بولىدىغان يوللارنى دېمەكتۇر . ئوچى راستى ھەق دىن (ئىسلام دىنى)
ئەرخىل بوزۇق پىكىرلەر ۋە خاتا ئىدىيەلەر بىلەن تونۇپ كەتكەن ئازغۇن –
لارنى ئېنىقلىمىز ، ۋە خاتا پىكىرلەرنىڭ ئوتتۇرىسىنى ئوڭ تۇر تىنجى كەچمەس –
لىكى ئادەمنى تولۇن قايمۇقتۇرۇپ بىلمىگەن . ئۇنداق بولار ئىكەن ،
ئۇ دۇنيادا ئاشكارا بولغان كۆرۈنەرلىك ۋە پرىنسىپلەرنىڭ بىزنىڭسىگە ھە –
م ، ئۇنىڭغا بىرى سۆزلەشتىن ئىبارەت بولۇپ . ئۇ ئىنساننىڭ ۋۇجۇدىغا
كەن ئىنسانلار ئىلگىرىلىرىنى پاكىزلايدىغان ئولارنىڭ ئىچكى ھېسسىيات
پەيدا بولغان ئۈمىد بىلەن كەلتۈرۈلگەن تۇرۇشتىن ئىبارەت بولۇپ .
زەن ۋاقىت پاك تۇرۇن ۋاقىت توغرا ئەقىدىسىز ياشىغان بولسىمۇ
. ئەقىدىسىز ياشاش مۇمكىن ئەمەس . ئۇنىڭدا ئىنسانلار بەزى –
نۇرچىقان چاغلاردا پاك ئەخىرقى نەپەسلىرىدە قايتىدۇ . مەسىلەن :
خۇدالىق دەۋاسى قىلغان پىر ئەۋن ۋە ئۇنىڭغا ئوخشاش لىرغا قاراپ –
اق سان ساناقسىز ئىلاھلار بولارنىڭ ھەممىسى ئاخىردا ئىلاھقا قايتقان
. ئەقىدە دېگەن ئىنسان زېھنىدە تۇرۇن ئالغاندىن كېيىن تۇرۇغ –
ھەر كەتكە كەلتۈرگۈچى ۋە ئىنسانلارنىڭ ۋۇجۇدلىرىدا بىرخىل تەسىرلارنى
پەيدا قىلىپ ھەر قانداق بىر ئىشنى قىلار بولساكۆچلۈق ئىرادە ۋە روھى تو –
رۇگۇچى ناھايىتى ئەڭدىمىسىز بىر قۇۋۋەت تۈرتكىدىن ئىبارەت بولۇپ گويا
دىن تايىلمايدىغان بىر پارچە تۇرۇلۇپ ئىنسانلارنى ئۇنى ۋە
ئىتلىرىنى تورۇپ قىلمىغان ھالەتكە كەلتۈرىدۇ .
ئەقىدە ئىنسان تەبىئىي ۋە ئىنسانلار جەمئىيىتىدىن ئايرىلماس بىر پۈتۈن
بولۇپ ، ئىنسان ئۇنىڭسىز ياشاش مۇمكىن ئەمەس . شۇڭلاشقا ئۈچۈن ئىنسانلار –
توغرا بولسۇن پاك خاتا بولسۇن ئورنۇتۇلغان ئەقىدە .
رىسپلارنى ئوچۇرسىمىز . بۇ ئەقىدىلەرنىڭ تۈرلىرى ناھايىتى كۆپ بولۇپ .
كۆپىنچىسى ئەسلىدىن قارىغۇلارچە خاتا ئىدىيە ئورنىتىلغان .
ھەرخىل ئەرسىلەر دىن ياسالغان بۇتلارغا چوقۇنغۇچىلارغا ئوخشاش –
، بەلۇق ۋە ئۇنىڭغا ئوخشاشلىرى . ۋە بەزىلىرى ئەسلىدە توغرا بول –
ئەمەس ، ئەرمىزلەر ئۈچۈن ئوزگەر ئىلىپ توغرا يول ۋە ھەقىقەتتىن
. ئەقىدىلەر . مەسىلەن ، يەھۇد ۋە خىرىستىيانلارغا ئوخشاش –
ئەسلىدە توغرا بولسىمۇ لېكىن بىر قانچە زامانلارنىڭ ئوتۇشى ئارقىلىق
لىرى ئىنجىل ۋە تەۋراتنى ئوزلىرىنىڭ ھاۋايى ھەۋەسلىرى بويىچە ئوزگەرتىپ
زمان ھەقتا ئوزلىرىنىڭ پەيغەمبەرلىرىنى خۇدالىق دەرىجىسىگە كوتۇرۇپ
پاك ئومۇ خۇدادەپ ئولارغا چوقۇنغان شۇنىڭ بىلەن ئولار ھەقدىن
بىھاردا ئورغۇلغان ئەقىدە ۋە ئىدىيەلەرنى سۆزلەپ ئوتتۇق بۇنىڭغا
ئىسمىنى ئۇيدان ئىشلىتىپ تارايدىغان بولساق بىر پىكىر ئەسلەن پاك بەزى –
ئوخشايدىكەن .
ئان بىلگەن بېيىچە ، چوڭقۇر راس ۋە ھەقىقەتنىڭ ئىگىسى بولغان ئىنسانلارنى –
ئەتە بەختسائادەتلىك قىلىدىغان ، ئىنسانلار ھاياتىنىڭ بىر ئەر پېگلەم ئەمە –
دىنى بەلكى ھاياتنىڭ ۋە جەمئىيەتنىڭ پۈتۈن جايلىرىنى ئوزىچىگە ئالغان
ئارلىقنى چوڭقۇر ھىس قىلمىز بەلكىم جەزىم قىلىپ ئىشىنىمىز .
ئىنسانلار ۋە ئىنسانىيەت جەمئىيەتلەرنى ئىلگىرىلەتكۈچى ئىدىيەلەرنى ئوزىچىگە ئالغان
نۇرۇ ئەدەبىيەتچە ... دىنى ئىشلار ، سىياسى پىكىرلەر ، ئىقتىسادى ئىشلار ، ئەخلاق
مەت ئىشلىرى ، ئەسكىرى ئىشلار ، قانۇن ئىشلىرى ، جەمئىيەت ئىشلىرى ، تائىنىبر
لىش ئىشلىرى ، ۋە باشقىلار . . مانا ئىنسانلار ئەقىل پەراستىنى ئىشلىتىپ
ان راق ئەزەر سالىدىغان بولسا بۇ ھەقىقەتنى تېپىپ چىقالايدۇ ، بەلكى
پىتارايدىغان بولسا ھەقىقەتنى ئوچۇق ئاشكارا پەرىق ئەتەلەيدۇ .
ئىنسانلار پاكىزە ئەقىل ۋە ئىنساپ بىلەن قارايدىغان بولساڭ ئىرادىكى
بىر بىرىگە ئوخشايدىغانلىقى ۋە بۇ ئەرسىلەرنىڭ تۇغۇلۇشى ياللىنىشى بارلىقىنى بىلۋالىت
. ھېيكەلنىڭ كىچىك كوندۇزى بار ، يالغاننىڭ ئادالىتى بار ، خاتانىڭ توغرىسى
ئىراھىتى بار ، ۋە باشقىلار ... مانا شۇنىڭغا ئوخشاش بۇ قاردىكى ئىدىيەلەرنىڭ
ى ۋە راھىتى بار . ئۇ ، بولساپىزلەرنى بۇ قىدىن بار قىلىپ ، خاتا بىلەن توغرىنىڭ
ن ياماننىڭ ئارلىقىنى ئايرىش ئۈچۈن ئەقىل پەراسەتنى بەرگەنىدۇق ، چىرايلىق
يارانقۇچى ئىنگىمىزنىڭ بارلىقىنى ۋە بىرلىكى تونۇپ يەتەلەيمىز . مانا بۇنىڭغا ئوزىمىز
دىكى نورغۇنلىغان ئەمىسالار ئوچۇق ئاشكارا دەلىل دۇر .
ئوزلىكىدىن بولۇپ قىلىش مۇمكىن ئەمەس : بۇنىڭغا ئەخسۇ جوڭقۇر ئەزەر سالىدىغان .
للانىڭ بارلىقىنى ۋە ئۇنىڭ ئىبرىگەن كاپىلىرىنىڭ راسلىقىنى ، ۋە مۇھەممەت ئەلە يھىسسا –
ئە ئوزنان كېرىمنىڭ بىزلەرنىڭ قانۇنىمىز ئىكەنلىكىنى ، پەيغەمبەر بولسا بىزلەرنىڭ يولباشچىمىز
ئىسلام دىنىنىڭ راسلىقىنى ، ۋە باشقا دىن ۋە ئىدىيەلەرنىڭ چوڭقۇر بالغانلىقىنى تېپىپ

بسم الله الرحمن الرحيم

قۇرتۇلۇش

1993 – يىلى 2 – نىسان

1993 – يىلى 3 – ئاينىڭ 1 – كۈنى

1412 – ھىجرى 8 – رەمىزان .

دۇنيا مۇسۇلمانلىرىنىڭ ئۈمىدى ئاقابىل ئەلنىڭ ئىسلام رەھبەرلىك قۇرال دۇچى تەييار –

لاغلار .

[illegible]

لا إله إلا الله محمد رسول الله

مەجبۇرىيىتىمىز

مۇبارەك بارىن ئىنقىلابىنىڭ يۈز بەرگەنلىكىگە بەش ئۈچ يىل بولۇپ قالغان بولسىمۇ . ئىنقىلاپتا ۋەتەن ئۈچۈن ئىستىقلال ئۈچۈن قە – لىنغان پىدا كارلىق مەنزىرىسى داۋاملىق كۆز ئالدىمىزدا تۇرۇپ تۇرىدۇ . خارلىقتا جىم ساقلىغان جاسارەت، باتۇرلۇق، جان ۋە مالنى ئۆزى تونۇپ پارىغان يولدا قۇربان قىلىش قاتارلىق ئالى پە – زىلەتلەر ھەر ئىنساننىڭ قەدىرىنى ئۇرۇپ تۇرىدۇ . ھەرقانداق كىشى با – رىندىكى ئىنقىلابچىلارغا ھۆرمەت قىلماي تۇرالمايدۇ . ئەگەر بۈتۈن مىللىتىمىز بۇ ئالىجاناب روھنى تەكىتلەپ قوللىغان بولسا بۇ خارلىقتىن شۇ سائەتتە قۇرتۇلغان بولاتتى . مىللىتىمىز قۇر – بان بېرىشكە تەييار يىگىتلەرگە ۋە ئىتتىپاق . ئالدى بىلەن ئۆزىمىزدىكى ناچار ئىللەتلەردىن ئازات بولغاندىلا ئاندىن ھەقىقىي ئازاتلىق ئۈچۈن كۈرەشكە تەييار بولغان بولىمىز . قۇربان بولۇش قۇربان قىلىش روھىنى ئىگىلىمەي تۇرۇپ ئاتىمىسىز، پايدىسىز .

ئۇنداقتا بارىن ئىنقىلابىدىن ئۈگىنىدىغان بىرىنچى نەرسىمىز قۇر – بان بېرىشكە تەييار بولۇش . ئىككىنچىسى، بولۇش . كىمدۇ . قۇربان – بېرىشكە تەييار مىللەت ھامان بىردۇن ھۆرىيەتكە ئېرىشىدۇ . بارىن ئىنقىلابى مىللىتىمىزنىڭ بىرىنچى ئىنقىلابى ئەمەس . مىللىتىمىز تارىخىدىكى ئاخىرقى ئىنقىلاپمۇ بولۇپ قالمايدۇ . ئۆتكەنلەر ئۆز مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلدى . ئەمدى بولسا نۆۋەت بىزگە كەلدى . مەنچە سىزمۇ بىز مەجبۇرىيىتىمىزنى ئادا قىلىشتا يېڭىلمىدىڭلار كېلىۋاتىسىز . مىللىتىمىز بىزنىڭ ھەممىمىزنى كۈتمەكتە . ۋەتەن قۇرۇق سۆزلەردىن بەكراق ئەمەلىي ھەرىكەتكە موھتاج . ئازرىق ۋەزىيەت كۈتۈپ تۇرۇشقا بولمايدۇ . مىللىتىمىز ئاسارەتلىرىسىنى تىلىنىپ تارىختىن نامى ئۆچۈپ كېتىش دەۋرىگە ئۆچرىماقتا . ئو – نىڭ ئۈستىگە ئىنسان ھەقلىرى دەپسەندە قىلىنىشتا ھەربىر ئىنسان جىداپ تۇرالمايدۇ . ۋەتىنىمىزدىكى ھەربىر ئىنساننىڭ ئىنسانچە ياشاش ھەققى بار، مىللىتىمىز چوقۇم ھۆررىيەتكە ئېرىشىدۇ . بۇنىڭغا ئىشەنچىمىز كامىل . ئۇزۇندىن بېرى ئاقان ئىسسىق قانلار بىكار بولۇپ كەتمەيدۇ . بەرگەن قۇربانلارنىڭ كۆپ بولۇشىغا قا – رىماي ھازىرغىچە ھۆررىيەتكە ئېرىشەلمىگەنلىكىمىز بىزنىڭ بەرگەن قۇربانلىرىمىزنىڭ قىممىتىنى ئاز بەرگەنلىكىمىزنى ئىسپاتلاپ بېرىدۇ .

ئۇنداقتا : بىز قۇربان قىلىشقا، قۇربان بولۇشقا تەييارمۇ؟

جاۋاپ ئەلۋەتتە ... لېكىن نەدىن باشلايمىز؟؟؟ .

....

يازغۇچى : شاكىر ئارسلان .

تارىختىكى ئەجەللىك جەڭلەردىن ساۋاقلار ..

....

ۋەتىنىمىز كەلگۈسىدە چوڭ ئەھمىيەتلىك ۋەقەلەرنى كۈتۈپ تۇرماقتا . بۇ چوڭ ۋەقەلەرگە تارىختىكى تەسىرى ئەڭ كۈچلۈك بولغان مەشھۇر ۋەقەلەردىن ساۋاق ئېلىش بىلەن تەييارلىق كۆرۈشىمىز كېرەك . تۆۋەندە بىز ئىسلام دىنىنىڭ مۇسۇلمانلار دەرىجىدە قەت كۆتۈرۈپ بۈتۈن دۇنياغا بىردەك تارقىلىشىدا ھەل قىلغۇچ رول ئوينىغان مۇ – ھىم ۋەقەلىكلەردىن بىرى بىلەن تونۇشىمىز ھەمدە ساۋاق ئالىمىز قوبۇل بەدرى جېڭى :

بەدرى جېڭىدىن بۈگۈنكى ۋەزىيەت بىلەن بىزنىڭ ۋەتىنىمىزنىڭ ھا – زىرقى ۋەزىيىتى بىردىن – بىر ئوخشىشىپ قالىدىغان بىر مەسىلە . ھەق – تەرەپتىكى ئازسانلىق كىشىلەرنىڭ ناھەق تەرەپتىكى كۆپسانلىق دۈشمەن بىلەن قارشى كۈرەشكە ئاتلىنىپ غەلىبە قازانغانلىقى دۇر . پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەت ئەلەيھىسسالام مەككىدىكى مۇشرىكلارنىڭ قاتتىق مۇئامىلىلىرى تۈپەيلىدىن ئۇزۇن ۋاقىت ئاشلاپ مەدىنىگە جايلاشتى . بۇنىڭ بىلەن ئىسلام دىنى ئىنسانىيەت دىنى ئۇ ھۆرلۇق ۋە ئەركىنلىك دىنى ... ئۇ ھەرگىزمۇ خورلۇقتا ياشاشنى راۋا كۆرمەيدۇ . شۇڭلاشقا پەيغەمبىرىمىز ھىجرىيىنىڭ 2 – يىلى، ئاللاھنىڭ قىلىشىغا روھسەت قىلدى . بۇ ئىسلام تارىخىدىكى تۇنجى قوشۇنلۇق جەڭ مۇسۇلمانلار تەرەپنىڭ سانى 313 بولۇپ ئارىلا 2 دانە ئاتلىق بار ئىدى .

ئەمما مۇشرىكلارنىڭ ئەسكەر ئۇچى 1000 نەپەر بولۇپ بۇ – لاردىن 100 ئاتلىق ۋە (600) قالقانلىق بار ئىدى .

لېكىن مۇسۇلمانلارنىڭ پولاتتەك ئىنتىزامىدا رىئايە قىلىشى ۋە ئۆز – ئارا بىرلىكى نەتىجىسىدە ئۆزلىرىدىن ئۈچ ھەسسە كۆپ ھەم قۇد – رەتلىك بولغان مەككە مۇشرىكلىرىگە تاقابىل تۇرۇپ ئۇلارنى جەڭدە يە – ڭىپ چىقتى . ئاخىرقى غەلىبە مۇسۇلمانلارغا مەنسۇپ بولىدۇ . مانا بۇ ۋەقەلىك بىزگە روھىي ئوزۇقلارنى بېرىدۇ . ۋە ياخشى ساۋاق – لار بىلەن تەمىنلەيدۇ .

————————

يازغۇچى : زۇلپىقار ئەلى :

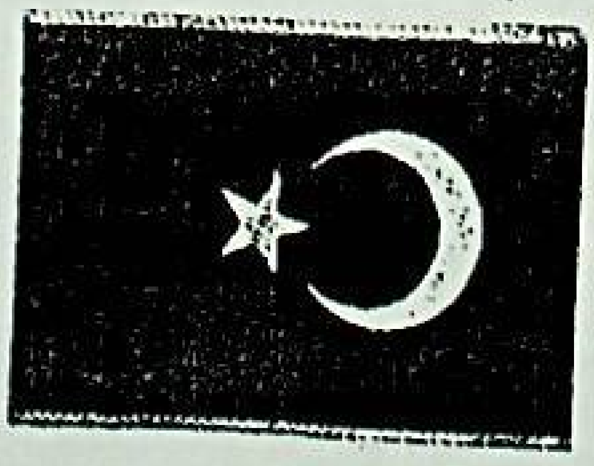

ئۇلۇغ يارىس ئىنقىلاۋىنىڭ شەھىتلىرى قەلبىمىزدە

....

رامىزان ئېيى ئەھلى ئىسلامنىڭ قۇدرەت تاپقان ۋە نۇسرەت تېكىنىرىشكەن شەرەپلىك ئېيى. مۇسۇلمانلار بۇ ئايدا ئۇرغۇنلىغان چوڭ غەلىبىلەرنى قولغا كەلتۈرگەن، ئىسلام تارىخىغا نەزەر سالىدىغان بولساق ئىسلامدىكى ئەڭ ئۇنتۇلماس ئىمان بىلەن كۇپۇرنىڭ مۇسۇلمان بىلەن كاپىرنىڭ ئارىسىدىكى ھەل قىلغۇچ جەڭ غەزۋەتى بەدرى، رامىزاننىڭ 17-كۈنى بولغان. ھەر يىلى ئەھلى ئىسلامغا رامىزان ئېيى كەلسە شۇنداق جەڭ ئەسلەر يادلىنىدۇ. ئەلۋەتتە بۇ شوقاتاردا بىزمۇ ھەر يىلى رامىزان كەلسە ۋەتىنىمىزدە يېقىندا يۈز بەرگەن ئۇلۇغ يارىس ئىنقىلاۋى ئېسىمىزگە چۈشىدۇ. بۇ ئىنقىلاپنىڭ مۇجاھىتلىرى ۋە ئەزىز شەھىتلىرى كۆز ئالدىمىزغا نامايان بولىدۇ. ئۇلار قەلبىمىزدىن قەتئىي ئۆچمەيدۇ. ئۇلار تارىخىمىزدا بىر چوڭ ئوبوراز. ئۇلار ھەقىقەتەن ئايپىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرغان ۋە ئارمانلىرىغا قانغان ئەزىمەتلىك مۇجاھىدلار. ئۇلار غەلىبە قىلدى. ئۇلار قانخور كومىنىستلىرغا قارشى تۈركىستان خەلق ئىنقىلاۋى يىگدىن باشلاپ خەلقنى ئويغاتتى. دۇنياغا تەسىرىنى كۆرسەتتى مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى غەلىبە قىلغانلىق. بىر گۇرۇشتىلا ھاكىمىيەتنى ئاغدۇروپ تاشلاشنىلا ئوزىلا غەلىبە ھېساپلانمايدۇ. بەلكى شۇنداق غەلىبىلەرنىڭ قولغا كېلىشى ئۈچۈن موقەددىمە ئورنىدىكى بىر قانچە قېتىملىق ئىنقىلاپلارمۇ ئوز يولىدا غەلىبە ھېساپلىنىدۇ. چۈنكى ئاخىرقى غەلىبە بۇنداق ئىنقىلاپلارنىڭ نەتىجىسىدىن بولىدۇ. يارىس ئىنقىلاۋى ١٩٩٥ يىلى 4 ئايدا ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاننىڭ قەشقەر ۋىلايىتىگە قاراشلىق بولغان ئاقتو ناھىيىسى يارىس يېزىسىدا رامىزان كۈنى پارتىلىدى. زومىگەر كومىنىست ھاكىمىتى بۇنداق دەھشەتلىك ئىنقىلاپنىڭ يۈز بېرىشىنى خىيالىغىمۇ كەلتۈرۈپ باقمىغان بولغىنىتى. بۇ ئىنقىلاپ ئۇلارغا قاتتىق زەربە بولدى ۋە ئۇلارغا بۇ زېمىننىڭ ئوز ئەھلىگە قايتىدىغانلىقى توغرىسىدا بىر جوڭ ئاگاھلاندۇرۇش بولدى. تۈركىستان خەلقى غەپلەتتىن سىلكىندى. كەلگۈسىگە مۇستەقىللىققا بولغان ئۈمىدى كۈچەيدى. بۇ ئىنقىلاپ خەلق ئارا تونۇلدى. دۇنيا خەلقى تۈركىستان خەلقىنىڭ ساداسىنى ئاڭلىدى. تۈركىستاننىڭ ۋەزىيىتىنى تونۇپ يەتتى. بۇ ئىنقىلاپنىڭ قولغا كەلتۈرگەن غەلبىلىرى ۋە ئۇتۇقلىرى ئاز بولمىدى، دېمەك ئۇلار ئەڭ مۇھىمى ئوزلىرىنىڭ تۈركىستان ئازاتلىق داۋاسىنى بىرىنچى ئاڭلىتىش ۋە تۈركىستان خەلقىنى ئويغۇتۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار مەخسەتلىرىنى تولۇق ئورۇنلىيالىدى. ئۇلار شەھىت بولغان بولسىمۇ ئۇلارنىڭ ئۇچمەس تۆھپىلىرى بۈتۈن تۈركىستان خەلقىنىڭ قەلبىدە يادلىنىۋاتىدۇ. ئۇلارنىڭ پاك روھلىرى دىيارلىرىدا يالتىرىماقتا. بىز ئۇلارنى مەڭگۈ ئۇنۇتمايمىز ئۇلارنىڭ بۈيۈك ئىزلىرىنى ئاداققىچە ياد لايمىز.

ئاللا ئۇلارنى ئوز رەھمىتىگە مۇيەسسەر قىلسۇن. ئۇلارنىڭ سەۋەبى ئەجرىگە شەھىد جىرقوشسۇن. ۋە ئەڭ ئالى موكاپاتقا ئېرىشتۈرسۇن. ئاللا ئۇلارنىڭ ئاخىرقى غايىسىنى (يەنى) تۈركىستان خەلقىنىڭ قۇللۇقتىن ئازاتلىقىنى ئەمەلگە ئاشۇرسۇن ئامىن: يازغۇچى. كورەش دولقونى:

سوئال - جاۋاب

س: زاكات پۇلىنى دىنى مەكتەپ ئۈچۈن ئىشلەتسە بولامدۇ؟

ج: ئاللا قۇرئاندا زاكاتنى ئىشلىتىشنىڭ يولىنى بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ " زاكات پەقەت پېقىرلارغا مىسكىنلەرگە، زاكات خادىملىرى، دىللىرىنى ئىسلامغا مايىل قىلىش كوزدە تۇتۇلغانلار، قۇللارنى ئىتزا ئازات قىلىشقا، قەرىزدارلارغا، ئاللا يولىغا، ۋە مۇساپىرلەرگە بېرىلىدۇ:

ئاللا نىڭ يولىغا ــــ دېگەن ئىبارەت ئوستىدە قانۇن شۇناسلار ۋە تەپسىر ئالىملىرى نىڭ كوز قاراشلىرى بىر خىل بولمىغان. بەزىلەر (ئاللا نىڭ يولى) دېگەننى جىھاد دەپ چۈشەنسە. بەزىلەر ئۇنىڭ دائىرىسىنى بىر ئاز چوڭايتىپ ھەر قانداق تائەت-ئىبادەت ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىسى ئۈچۈن بولغان ھەرقانداق ئىشلارنى ئۇنىڭ ئىچىگە كىرگۈزىدۇ.

بۇ كوز قاراشلارغا بىنائەن (ئاللا نىڭ يولى) دېگەن ئىبارەت، مەسچىد بىنا قىلىش، مەكتەپ ئېچىش، كەمبىغەل ۋە ئولۇكلەرنى يۇيۇپ تاراش، قاتارلىق ياخشى ئىشلار نىڭ ھەممىسىنى ئوز ئىچىگە ئالغان بولۇپ.

بىز مۇ موشۇ كوز قاراشقا تامامەن قايىلمىز.

چۈنكى بۈگۈنكى زامانىمىزدا دىنى مەكتەپ مەدرىسلەرگە مۇسۇلمانلارنىڭ ئېھتىياجى كوپ.

....

س: بانكىنىڭ ئوسىمى ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ھارامدىن كەلگەن پۇلنى قايسى جايغا ئىشلىتىمىز؟.

ج: بانكىنىڭ ئوسىمى ھەددى باشقا ھارام ماللارغا ئوخشاش ھارام مال بولۇپ ئۇنىڭدىن مەنپەئەتلىنىشكە بولمايدۇ. مىلى ئۇنى يېمەك ئىچمەككە ئىشلەتسۇن ياكى كىيىم-كېچەككە ئىشلەتسۇن ياكى ئۇنى ئىجارىسىگە ئىشلەتسۇن ياكى ئائىلىسىنىڭ دۈنيالىق ئېھتىياجلىرىغا ئىشلەتسۇن ياكى ھوكۈمەتنىڭ باج ۋە ئالۋاڭ-سېلىقلىرىغا ئىشلەتسۇن ھەممىسى ئۇنىڭدىن پايدىلانغانلىق بولىدۇ ئىشلىتىشكە بولمايدۇ.

بانكىنىڭ ئوسىمى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ھارام يول بىلەن كېلىپ قالغان ماللارنى كەمبەغەللەرگە، يېتىملارغا، ئاللا يولىدىكى جىھادقا، ئىسلام دەۋىتىنى يېيىشقا، مەسجىت بىنا قىلىشقا دىنى مەكتەپلەرنى سېلىشقا، دىنى كىتاپلارنى نەشىر قىلىشقا، يەنە باشقا ياخشىلىق يوللىرىغا ئىشلىتىلىدۇ.

چۈنكى ھارامدىن كېلىپ قالغان ماللارنى ئىشلىتىشتە پەقەت تۆت يول بار:

(١) ئوزى ئىشلىتىش، بۇ توغرا ئەمەس. (٢) بانكىدا تەرك ئېتىش، يەنى ئالماسلىق. بۇمۇ توغرا ئەمەس. چۈنكى ھارامغا ياردەم بەرگەنلىك بولىدۇ. ئاللا قۇرئاندا (ياخشىلىققا ياردەم قىلىڭلار، يامانلىققا ياردەم قىلماڭلار) دېدى. (٣) كويدۈرۈۋېتىش ياكى يىرتىۋېتىش، بۇمۇ توغرا ئەمەس. (٤) ياخشىلىق يوللىرىغا ئىشلىتىش. مانا موشۇ توغرىسى موشۇنداق قىلىش كېرەك.

....

نەشىرگە تەييارلىغۇچى: كورەش دولقۇنى.

بارىن

گۈزەل بارىن ئەزىز يۇرتۇم ،
سېنى ھەرگىز ئۇنۇتماپمىز .
ئۇسمۇرلەرگە ئەھدە قىلىپ ،
ئىزلىرىڭنى قۇرۇتمايمىز .

ھەممە بىردەك بىرگەۋدە بولۇپ،
ئازات قىلماي، جىم تۇرمايمىز،
تارىخىڭنى ئۆرنەك قىلىپ،
تۈركىستاننى تازىلايمىز .

بۇ قايغۇلۇق كۈنلىرىڭنى ،
بىز ھەرگىزمۇ ئۇنۇتمايمىز .
شەھىتلارنىڭ روھىغا ھەم ،
دۇرۇت سانا بىز يوللايمىز .

يۇرتىمىزدىن دۈشمەنلەرنىڭ ،
ئىز يىلتىزىنى قۇرۇتىمىز .
ۋەتەن ساتقۇچ خائىنلارنى ،
بىرنى قويماي يوقىتىمىز .

بۈتۈن كۈچنى سەرىپ قىلىپ،
ئانا يۇرتنى بىز قوغدايمىز .
بىلىپ قويغىن ئەزىز بارىن ،
سېنى سۆيۈپ ھەم قوللايمىز .

جانىمىزنى پىدا قىلىپ،
يۈز كۆزۈڭنى تازىلايمىز .
قارانىيەت ياۋۇزلاردىن ،
ئۆچنى ئالماي جىم تۇرمايمىز .

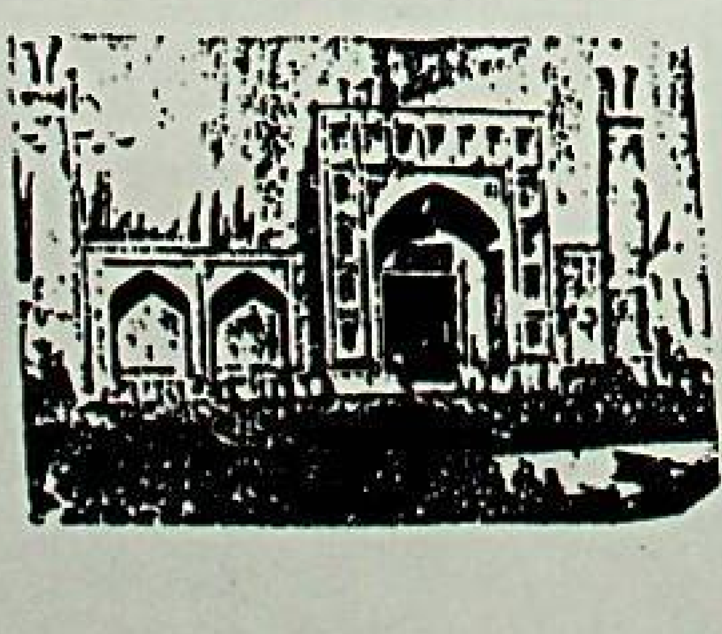

ماتىرىيالىزىمچىلار ۋە توغرا ئەقىدىسى :

. . . .

ماتىرىيالىزىمچىلار بۈتۈن دىنلارغا ئىنكار قىلغۇچىلار بولۇپ، ئۇلار توغرا تەھلىل قىلماستىن، دىنلارغا ۋە ھەر قانداق غەيبىيەتلارغا ئىنكار قىلىدۇ . ئۇلارنىڭ قارىشىچە دۇنيادىكى ھەرتۈرلۈك كائىناتلار ئۆز-ئۆزىدىن تاسادىپىي ھالدا پەيدا بولۇپ قالغانمىش . ئاۋادا ئۇلار توغرا تەھلىل قىلىشقان بولسا دۇنيادىكى ھەرقانداق نەرسىنىڭ تاسادىپىي پەيدا بولۇپ قالماستىن بەلكى بىر ياراتقۇچىنىڭ ھېكمەتلىك تەدبىرى ئارقىلىق يارىتىلغانلىقىنى ئەلۋەتتە بىلگەن بولاتتى .

مانا بۇ ھەقىقەتنى ئىلىم-پەن ۋە يېڭى كەشىپياتلار ئىسپاتلاپ چىقماقتا . بۇ ھەقىقەت ئالدىدا ھەرقانداق ساغلام ئەقىل ئىگىسى ئىنكار قىلىشقا جۈرئەت قىلالمايدۇ . ھازىر دۇنيا كەشىپياتچىلىرى ۋە تەتقىقاتچى ئالىملار كۈندىن-كۈنگە بۇ ھەقىقەتنى تونۇپ يەتمەكتە .

كۆپلىگەن ئىلمى پاكىتلارغا ئاساسلانغىنىمىزدا شەكسىز ھالدا دۇنيانى ۋە ئۇنىڭدىكى ھەرتۈرلۈك مەخلۇقاتلارنى ياراتقان بىر كۈچنىڭ مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى ئېنىق بىلىۋالالايمىز .

بۇ ھەقىقەتلەر ئىسلام ئەقىدىسىنىڭ نەقەدەر ئەمەلىيەتكە ئويغۇن ئىكەنلىگىنى كۆرسىتىپ تۇرماقتا . دېمەك ئىسلامنىڭ توغرا پىرىنسىپى ۋە ئۇنىڭ ئەقىدىسى ١٤ ئەسىردىن ھېچ قانداق بىر ئىلمى ھەقىقەت بىلەن توقۇنۇشۇپ قالماستىن بەلكى تەدرىجى ماسلىشىپ كەلمەكتە .

ئىسلام دىنى چاقىرىغان گۈزەل ئەخلاق، پەزىلەتلەرمۇ ئەقىل تەقەززا قىلغان پەزىلەتلەردۇر . ئىسلام توسقان يامان ئىللەتلەرمۇ ئەقىل ۋە ئىنسانىيەتنىڭ تەبىئىتى ياقتۇرمايدىغان ئىللەتلەردۇر .

ئىسلام بىزنى ھەردائىم ئۇنىڭغا بۇيرۇغان ئىشلارنىڭ جۈملىسىدىن: ئىلمى ھەقىقەتلەرگە ئىنىش . بىر ئاللادىن باشقا ھېچ قانداق بىر نەرسىگە قۇللۇق قىلماسلىق . زورلانغانلىققا قارشى تۇرۇش، ۋەتەن ۋە مىللەتنى مۇداپىئە قىلىش، ھەقىقەتنى قوغداش ۋە باشقىلار .

ئىسلام توسقان ئىشلارنىڭ جۈملىسىدىن
(١) باشقىلارنىڭ ھوقوقىغا تاجاۋۇز قىلىش . 2 — دۇنيامىلدە ئالدامچىلىق قىلىش . 3 — يالغانچىلىق . 4 — ساقتىپەزلىك . قورقۇنچاقلىق . — ئامانەتكە خىيانەت قىلىش . 6 — ۋەدىگە ۋاپا قىلماسلىق قاتارلىق رەزىل ئەخلاقلار . ئەگەر سىز ماتىرىيالىزىمچىلارنىڭ ئىددىيىسى بىلەن ئىسلام ئەقىدىسىنى ئىلمى پاكىتلار ئارىسىدا ئۆلچەپ باقسىڭىز قايسىسىنىڭ ھەقىقەتكە مۇۋاپىق ئىكەنلىگىنى ئوپ-ئوچۇق كۆرەلەيسىز .

يازغۇچى ئەلپاروق ئۆمەر

. . . .

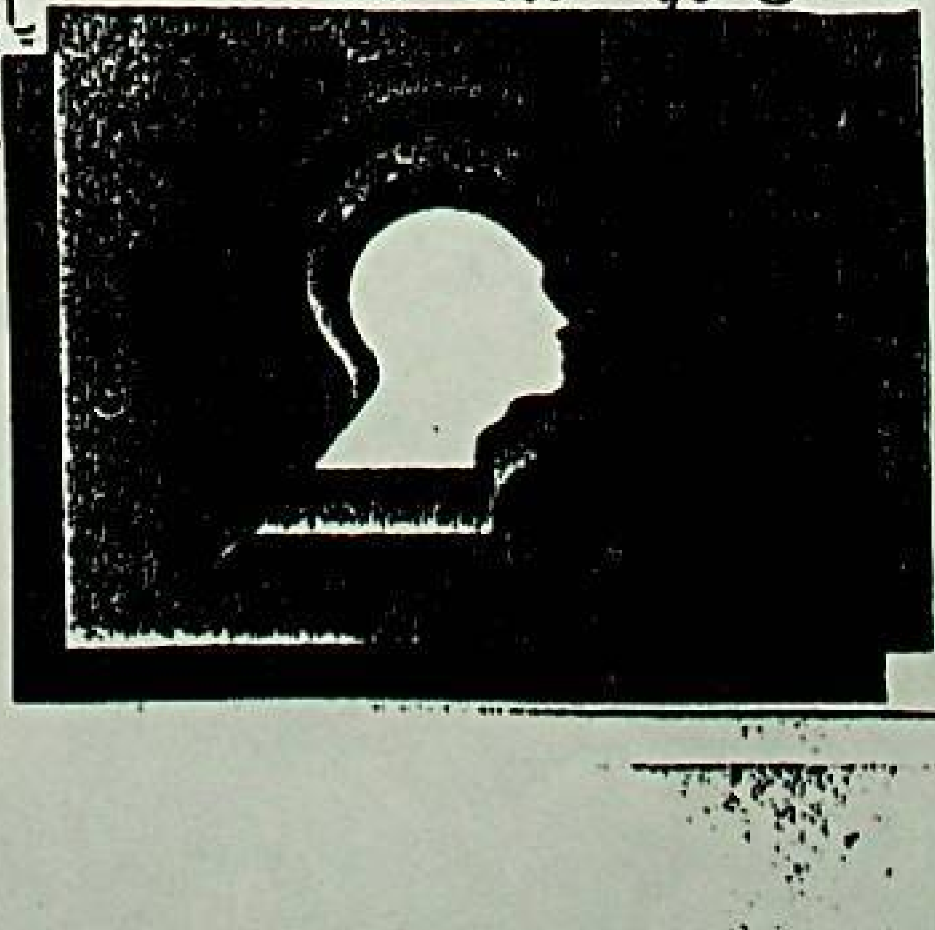

قۇرتۇلۇش

١٤١٣ ـ ھ ٩ ـ شۋال .

١٩٩٣ ـ م 4 ـ ئاي ١ ـ كۈنى .

ى ـ سان . ئىستانبۇل .

بسم الله الرحمن الرحيم .

دۈشمەنلىرىڭلارغا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن قولۇڭلاردىن كېلىشىچە قورال كۈچى ھازىرلاڭلار .

سۈرە ئەنپال 60 ـ ئايەت

بېيجىڭدىكى باھار ئايلىرى :

....

خىتاي پارلامېنتىنىڭ يېقىنقى يىغىنلىرىدا بولۇۋاتقان جېدەللىك ئاۋامىلىرگە قارىغاندا خەلق ئۆزىنىڭ بىرى كۆتۈلۈپ كېلىۋاتقان بىر ئىش بولۇپ، بۇ يىغىنلاردا جۇڭگونى دېڭشاۋپىڭدىن كېيىنكى باسقۇچقا تەييارلاش ئۈچۈن كۈچ سەرپ قىلىنماقتا .

يىغىن ئېچىلغاندىن بۇيانقى ئەھۋالغا قارىغاندا، جاڭزېمىننىڭ دۆلەت رەئىسلىكى ئورنىنى ئېلىپ كونىلار بىلەن ئىسلاھاتچىلار ئوتتۇرىسىدا باغلىغۇچى رولىنى ئۆتىشى ئەڭ يېقىن ئېھتىمال بولۇپ كۆرۈنمەكتە .

يىغىنلارنىڭ قانداق نەتىجە بىلەن ئاياغلىشىشىدىن قەتئىي نەزەر، جۇڭگونىڭ يېقىنقى كۈنلەردە بولىدىغان ئۆلگەندىن كېيىن كەلگۈلۈك ھوقۇق تالىشىش كۈرىشىنىڭ باشلىنىدىغانلىقىنى تەكىتلەپ ئۆتۈش لازىم بولىدۇ .

بەلكى بۇ كۈرەش باشلانغىنى خېلى ۋاقىت بولغان بولۇشى مۇمكىن . لېكىن جۇڭگو كېلەر قىتىمقى قىيىنچىلىقلاردىن سالامەت ھالقىپ ئۆتۈپ كېتەلەمدۇ يوق ؟

بۇنى كېيىنرەك بىلەلەيمىز . ئەمما ھازىر شۇنى بىلىشىمىز كېرەككى جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ كونىلارنىڭ قولىدا تۇرىۋېرىشى، ياكى ئىسلاھاتچىلار قولىغا ئۆتۈشى، ياكى ھەر ئىككىسىنىڭ بىرلىكتە ھوقۇق تۇتۇشى بۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ۋەتىنىمىزدىكى ۋەزىيەتنىڭ ياخشىلىنىشىغا قىلچە پايدىسى يوق .

پەقەت ھوقۇق تالىشىش كۈرىشى كەڭ كۆلەمدە يارتىلسا بۇ مىللىتىمىز ئۈچۈن قولدىن بەرسە بولمايدىغان تارىخى پۇرسەت بولۇپ قالىدۇ . مىللىتىمىز بۇ پۇرسەتتىن ئەڭ ياخشى شەكىلدە پايدىلىنىشى بەكمۇ مۇھىم .

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇتۇن قۇتۇلۇش ھەرىكەتلىرى بۈگۈندىن باشلاپ بىر پىلان ئۈچۈن تولۇق تەييارلىق كۆرۈش زۆرۈر، تەييارلىقتا تېپىلغىدىن تولۇق ئۇيۇشقانلىقى بولىدۇ .

تەييارلىقتىن سۆز ئاچقىنىمىزدا ئۆز ئارا ھەمكارلىشىشنىڭ ئەھمىيىتى ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ .

يېقىنقى يىللاردا ئۆز ئارا ھەمكارلىشىش دولقۇنى كۈچىيىشكە باشلىدى . بەلكى ھەر تەرەپ ھەمكارلىشىشنىڭ زۆرۈرلىكىگە جوشۇنۇپ يەتكەن بولسا كېرەك .

ئوتتۇرا ئاسىيادا ۋاقىتلىق ھۆكۈمەت، ئىستانبۇلدا مىللى قۇرۇلتاي قاتارلىق چوڭ ۋەقەلەر يۈز بەردى .

بۇ ھەرىكەتلەرنىڭ ئۆز ئارا ياردەملىشىشنى كۈچەيتىشتە ئىجابى رول ئوينايدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز ۋە شۇنداق بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمىز . ئەمما بۇ ھەرىكەتلەرنىڭ تەرىپلىك ئەمەس، ھەمدە تەلمىگە لايىقمۇ ئەمەس .

مىللى ھەرىكىتىمىز ئەڭ ئۇنۇملۇك، ئەڭ ئۇتۇقلۇق بولىشى ئۈچۈن بىر تۇققانلار ئوتتۇرىسىدا تېخىمۇ چوڭ تېخىمۇ كەڭ دائىرىدە ھەمكارلىشىش شەرت قىلىنىدۇ .

ۋەتىنىمىزنىڭ ئىچى بىلەن ئىچى، (ۋە سىرتى بىلەن سىرتى ۋە ئىچى بىلەن سىرتى ھەمدە مىللى ھەرىكەت بىلەن دىنى، ئىسلامى ھەرىكەتلەر ۋە بۇتۇن جەمئىيەت ھەرىكەتلىرى ئوتتۇراق مۇناسىۋەت ئورنىتىپ مەلۇم پائالىيەتلەردە تولۇق ماسلىشىشى كېرەك .

تېخىمۇ مۇھىمى : بۇتۇن قۇرتۇلۇش ھەرىكەتلىرى بىلەن كەڭ خەلق ئاممىسى ماسلىشىشى زۆرۈر . بۇنداق ماسلىشىشنى ۋۇجۇتقا چىقىرىش مىللىتىمىز ئۈچۈن ئىنتايىن زۆرۈر بولۇپ قالماستىن بەلكى ئەمەلى شارائىتمۇ شۇنىڭغا مەجبۇر قىلىدۇ .

ئاللا ھەممىمىزنى ئىنقىلاۋى كورەشلىرىمىزدە سابىت قەدەم قىلسۇن . ئاللاغا ھەممە ئىش ئوڭاي .

....

ئەبەيدۇللا ھەسەن .

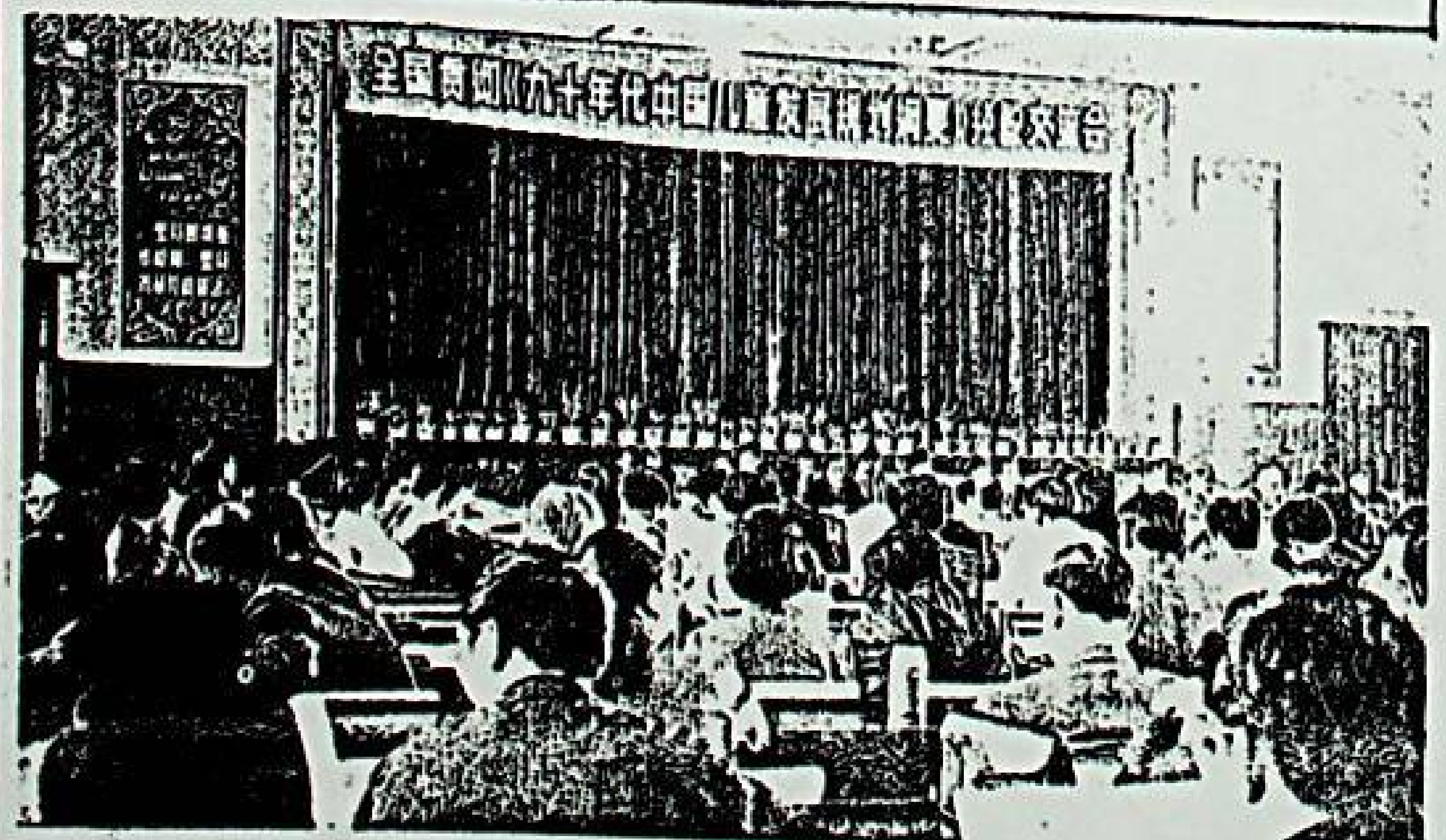

ئۇلار مۇشۇ ئالدامچىلىق بىلەن ھۆكۈمەتنى تۇتۇپ قالالارمۇ ؟
بەلكى ئۇلار پات پۇرسەت ئىچىدە ئۆز ئىچىدىن پارچىلىنىدۇ ؟!!

ياقوپ بەدەۋلەت ئىدارىسى ئاستىدىكى شەرقى تۈركىستان

1 — باب ياقوپ بەدەۋلەتنىڭ كېلىپ چىقىشى :

تارىخ ماترىياللىرىنىڭ بىردەك ئىسپاتلىقىغا ئاساسلان — خاندا : ياقوپ بەدەۋلەت مىلادىنىڭ 1825 — يىلى تاشكەنت تەۋەسىدىكى پىسكەت دېگەن جايدا دۇنياغا كېلىپ ، شۇجايدا ئۇسۇپ يېتىلگەن • ئۇكىچىكىدىنلا باتۇرلۇقنى ئادەت قىلغان ئىكەن • شۇ مەزگىللەردە نار ،ۇھەممەت قۇشبېگى دېگەن بىرسى تاشكەنتكە ھاكىم بولۇپ تەيىنلەنگەندىن كېيىن • ياقوپ بەدەۋلەتنىڭ ھەدىسى ئۇنىڭغا ياتلىق قىلىنىدۇ • شۇسەۋەپتىن ياقوپ بەگ نارمۇھەممەت قۇشبېگىنىڭ مەخسۇس مەھرەملىرى قاتارىدا خىزمەت قىلىپ يۈرۈپ ئۇنىڭ ئورنى كۈندىن كۈنگە ئۆرلەيدۇ • بۇئارىدا تاشكەنتكە شاھ فازى دېگەن بىرسى ھاكىم بولۇپ كېلىدۇ • ياقوپ بەگ ئۇنىڭغىمۇ مەھرەم بولۇپ ئىشلەيدۇ • ئۇزۇن ئۆتمەي ياقوپ بەدەۋلەت مەھرەملەرگە يۈزبېشى بولۇپ تەيىنلىنىدۇ • شۇنداق قىلىپ ياقوپ بېگنىڭ شۆھرىتى يوقۇرلىشىپ ئوتاشكەنتكە قاراشلىق بولغان ئاق مەسچىت شەھرىگە ھاكىم بولۇپ تەيىنلىنىدۇ • روسلار يېرغاننى بېسىۋالغان مەزگىللەردە • ئاق مەسچىت شەھرىنىڭ ئەتراپىدىكى قازاق — قىرغىز قەبىلىلىرى ياقوپ بەدەۋلەتكە بۇرۇندىن تۆلەپ كېلىۋاتقان زاكات ۋە سېلىقلارنى تۆلەشتىن باش تارتىپ ، زاكات يىغقىلى بارغان ئادەملىرنى ئۇرۇپ ، بۇلاڭ — تالاڭ قىلىپ قايتۇرىدۇ • بۇنىڭ بىلەن ياقوپ بەدەۋلەت ئۇيۇشتۇرغان لەشكەرلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ ئۈستىگە باستۇرۇپ بېرىپ ، ئۇجايدىكى خەلقلەرنىڭ كۆپلىگەن چاروا ماللىرىنى غەنىمەت ئېلىپ قايتىپ كېلىدۇ • ياقوپ بەدەۋلەتنىڭ دۆلەت ئىقبالى كۈندىن كۈنگە ئۆرلەۋاتقان بىركۈنلەردە ئوقوقەنتتىكى دارىتەل تەنتەكە ئەرىز يېزىپ "(كەمىنە قۇللىرى خان ھەزرەتكە دەۋ ئاقىلىپ يۈكسەك ئاستانلىرىنى نۇرمە قىلىپ كۆزۈمگە سۈرتۈپ خىزمەتكارلىقىمنى مەلۇم قىلىپ يانسام) دەپ ئىلتىجا قىلغاندىن كېيىن خان ھەزرەت ئۇنىڭ كېلىشىگە رۇخسەت قىلىدۇ • ياقوپ بەدەۋلەت دەرھال تەييارلىنىپ نا — ھايىتى ئېسىل ھەم ئاز ئۇچرايدىغان نەپىس سوغا سا — لاملارنى كۆتۈرۈپ خاننىڭ ھوزۇرىغا كېلىدۇ ، ۋە ئۇلارنى خاننىڭ ئالدىدىن ئۆتكۈزىدۇ • خان ھەزرەت ئۇنىڭ بوخىز مەتلىدىن ئىنتايىن خۇشال بولۇپ ئۇنى يادشانە مەرھەمەت بىلەن ئۆزىنىڭ ۋەزىرلىرىدىن بولۇشقا ئۆستۈن كۆتۈرۈپ ئۇنى ئۆز ئورنىغا قايتىشقا رۇخسەت قىلىدۇ • ياقوپ بەگ ئاق مەسچىتكە قايتىپ كەتكەندىن كېيىن — خان ھەزرەتنىڭ يېنىدىكى ۋەزىرلەرنىڭ ياقوب بەگكە ئاچچىق ھەسەتلىرى قوزغۇلۇپ • ئۇنى يىقىتىشقا تىرىشىدۇ ۋە دەئۇنىڭ ئۈستىدە (ياقوب بەگ ئۆزى تېرىلغان بايلىقلارنىڭ ئۇندىن بېرىنى سوغا قىلدى) ئۇنىڭ مەخسىدى تاش — كە ئىنتىكە ھۆكۈمران بولۇش • ئۇنىڭ نىيىتى يامان) دېـ — گەنگە ئوخشاش پىتنە — پاساتلارنى تارىتىپ بۆكمىلىرنى خان ھەزرەتكە ئاڭلىتىدۇ • خان ھەزرەت بۇشىكايەتلىرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن • (دەرھال ياقوب بەگنى تۇتۇپ ، بارلىق مۈلكى خەزىنىگە كەلتۈرۈلسۇن) دەپ پەرمان جو — شۇرىدۇ • ۋە قىرىق كىشىلىك ياساۋۇل ئەترىتى ئەۋەتىدۇ • بىراق ياقوب بەگ بۇخەۋەرنى خان ھەزرەتنىڭ يېنىدىكى پۇل ـ مال بىلەن ئۆزىگە مايىل قىلىۋالغان مەخسۇس ئادىمى ئارقىلىق ئالدىنقاچان ئاڭلاپ بولغان ئىدى • شۇڭا ئۇ ياساۋۇللارنىڭ ئالدىغا ئۆز ئادەملىرىنى چىقارتىپ ئۆزى كەيىندىن چىقىشقا ۋەدە قىلىپ قويۇپ ، كونا بىر خىز — مەتچىسىنى ئۆزىگە ھەمرا قىلىپ بىركېچىدىلا بۇخارا شەھرىگە يول ئالىدۇ • خان ھەزرەت ئەۋەتكەن ياساۋۇللار شەھەرگە كىرسە ئۇنىڭ ئاللىقاچان قېچىپ بولغان ، ئۇلار دەرھال ياقوپ بەگنى قوغلاشقا ئاتلىنىدۇ ۋە دەقوغلاپ سىر دەر ياسى بويىدا ئارقىدىن يېتىدۇ • ياقوب بەگ بىرقانچە ئوچكە تېرىسىنى تولۇم قىلىپ تەييارلىۋالغاچقا ئۇنىڭ ئىچىگە يەل توشقۇزۇپ ئۈستىگە چىقىپ دەريانىڭ ئۇتە — رىپىگە خەتەرسىز ئۆتۈپ كېتىدۇ • ياساۋۇللار بولسا دەريادىن ئۆتەلمەي ئىلاجىسىز قايتىپ كېتىدۇ • ياقوب بەگ بۇخارا شەھرىگە يېتىپ كەلگەندىن كېيىن قوقەنتتىن كەلگەنلىكى مەللە خان دېگەن بىركىشى بىلەن ئۇچرىشىدۇ • ئۇ بىلە بىرقانچە كۈن تۇغاندىن كېيىن بىرگە قوقەنت شەھرىگە كېتىدۇ • بۇچاغدا ياقوپ بەگ مەللە خاننىڭ ياردىمى بىلەن خوجەند ھاكىملىقىغا تەيىنلىنىدۇ • ئارىدىن خېلى ئۆتكەندىن كېيىن خان ھەزرەت ياقوب بەگنى سىياسەتكە ئۇلتۇرغۇز ماقچى بولۇپ ئۇنىڭغا ئادەم ئەۋەتىدۇ ئەمما بۇ سۈيقەستنى سەزىپ قالغان ياقوپ بەگ • مەز كۇر ئادەملەر ئىشىكتىن كىرىشى بىلەنلا ئارقا ئىشىكتىن قېچىپ دەريادىن سالامەت ئۆتۈپ بۇخارا شەھرىگە بارىدۇ •

(داۋامى كېلەر ساندا ئۆقۇ ـــــ سىز) •

• • • • • • • • • • • • • • • • • •

نەشرگە تەييارلىغۇچى مەتتوختى ھاشىم

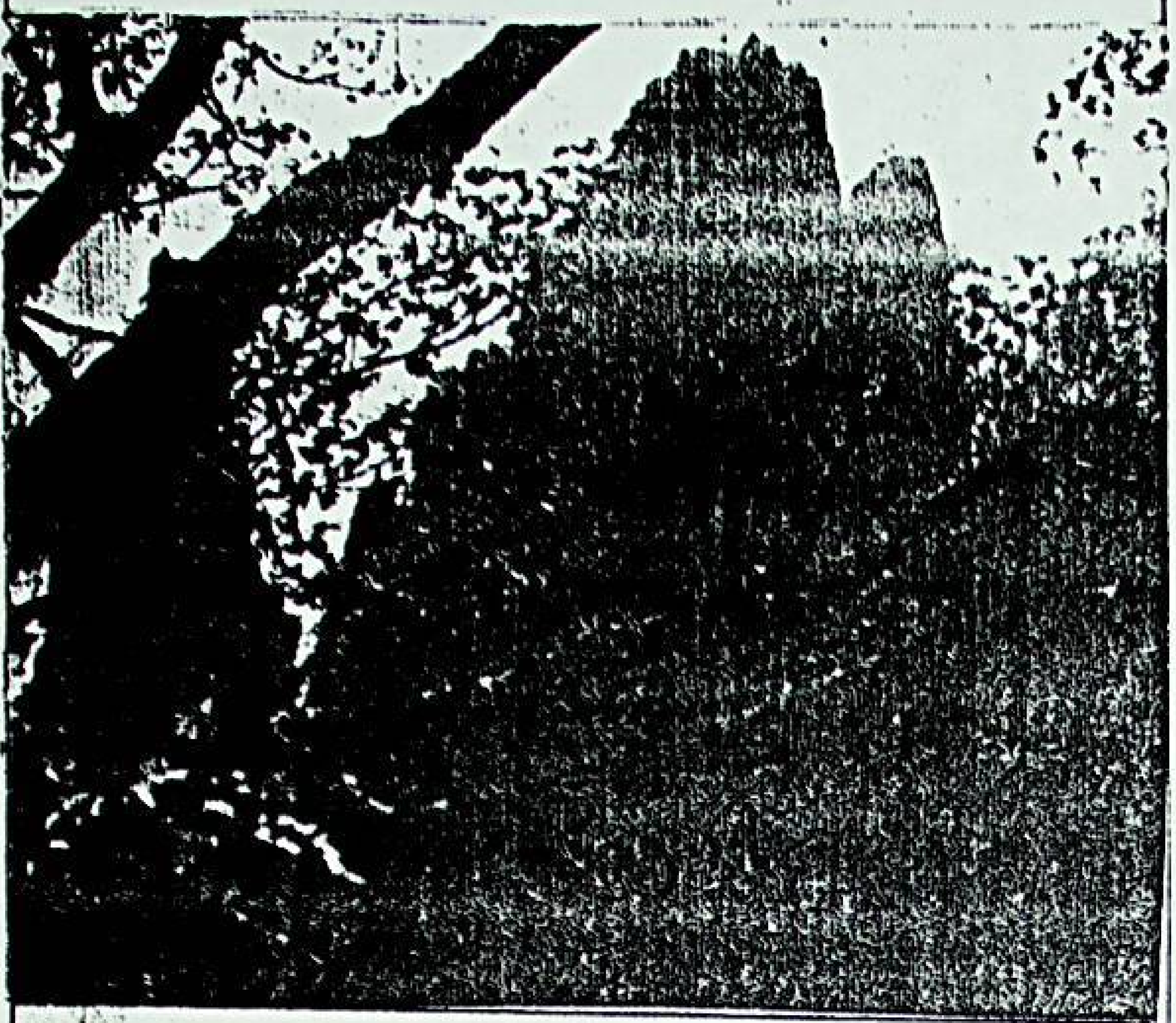

ئەخلاقىمىز قانداق بولۇشى كېرەك ؟

. . . .

ئەخلاق دېگەن خۇددى قوروپ قالغىلى ئارانلا قالغان ئوسۇملۇكلەرگە قويۇلغان سوغا ئوخشاش كەم بولسا بولمايدىغان بىر بوزۇق . ئەخلاق ئىنسان ئۈچۈن ئۈنىگدىن ئايرىلغىلى بولمايدىغان هەم ئىنسانىنى هايوانلاردىن پەرىقلەندۇرۇپ تۇرىدىغان بىردىن بىر پاسىل . ئىنسان گۈزەل ئەخلاقتىن ئايرىلغان ئىكەن ئۇ باشقا هايوانلاردىن قىلچە پەرىقلەنمەي قالىدۇ . شۇنىڭ ئۈچۈن ئىنسانلار گۈزەل ئەخلاق يەزىلەتلەر بىلەن هەمىشە زىننەتلىنىشكە ئادەتلىنىشى كېرەك .

ئەگەر شۇنداق قىلمايدىكەن ئۇ ئۆزىنىڭ جەمىيەتتىكى مەدىنىيەتنى يوقىتىدۇ ۋە ـ دە هايوانلاردىنمو بەتتەر بولۇپ كېتىدۇ . چۈنكى هايوانلاردا ئەقىل بولمىغاچقا ئۇنى ئەيىب ئالغىلى بولمايدۇ ، ئەمما ئادەمدە هايۋاندىن ئايرىدىغان ئەقىل تۇرۇپ يەنە ئۇلارنىڭ قىلىقلىرىنى قىلغاچقا شۇڭا ئۇنى هايۋاندىن تۆۋەن دەپ قارايمىز . شۇڭلاشقا ئاللا تائالا ئىنسانلار جەمئىيىتىنى تەرەققى قىلدۇرۇش ۋە ئۇنى هەر خىل بالائى ئاپەت ۋە رەزىل ئەخلاقلاردىن توغرا يولغا باشلاش ۋە ئۇلارنى هەسەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن ئەخلاقتا ئالاهىدە كۆڭۈل بۆلۈپ ئۆز نىڭ خالىغان ياخشى خەلىقلىرىنى ئىنسانلارغا ئەلچى قىلىش ئار قىلىق ئۇلارنى ياخشى يول ۋە گۈزەل ئەخلاقلارغا چاقىردۇ . ئۆزى بىلگىنىچە ئىشكۇرۇپ هۇدۇدىن چىققانلارغا ئەقىلگە مۇۋاپىق هەر خىللىغان چارىلارنى قوللىنىش ئار قىلىق ئۇلارنى بۇزۇقچىلىقتىن توسىدۇ .

ئەخلاقنىڭ ئىسلامدىكى ئورنى :

يۇقارىدىكى ئىشلارنى كۆزدە تۇتقان ئاساسدا ئىسلام ئەخلاقتا ئالاهىدە كۆڭۈل بۆلۈپ ئاللانىڭ بىرلىك ۋە بارلىقىغا ئىمان كەلتۈرگەندىن كېيىنلا ئەخلاقنى ئۆز نىڭ پىرىنسىپلىرىنىڭ ئاساسلىق قانۇنلىرىدىن قىلغان بوتوغورلۇق پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام مۇنداق دېدى (مەن سىلەرگە ياخشى ، گۈزەل ئەخلاقلارنى ئۆگىتىش ئۈچۈن ۋە ئۇنى تولۇقلاش ئۈچۈن ئەلچى قىلىندىم دېگەن) .

مانا بىز پەيغەمبىرىمىزنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ ئەترايىقا قارايدىغان بولساق ئەخلاقسىز كىشىلەرنىڭ هالىنىڭ قانداق بولغانلىقىنى ئېنىق بىلىپ چىقالايمىز . بىز ياۋروپا ئەللىرىگە قارايدىغان بولساق ئۇلار ئىلىم پەن ۋە تەرەققىيات جەهەتتە شۇنچە يۇكسەك دەرىجىدە ئىلگىرلىگەن بولسىمۇ لېكىن ئۇلار ئىنسانىيەت ۋە ئەخلاق تەرەپتە تىلغا ئالغۇسىز هالدا چىرىكلىشىپ ئىنسانىيەتكە ۋە ئىنسانلارنىڭ نامۇسىنى كەلتۈرىدىغان ئىغىزدا سوزلەشكە ئادەم خىجىل بولىدىغان هايۋاندىن بىتەر ئىشلارنى قىلماقتا . ئىنسان هەر قانچە يۇكسەك بولۇپ كۆكتە ئۇچقان بىلەن ئۇنىڭ ئەخلاقى ياخشى بولمىسا بوتۇن قىلغان ئىشلىرى ئۇلگە تەڭ بولىدۇ .

ئەقىل پاراسىتى ساغلام كىشىلەر ئۈيدانراق نەزەر سېلىپ باقسۇن ئۇلارنىڭ قىلىۋاتقان ئىشلىرىغا ئۆز ۋوجۇدىنى بىسىپ تۇرالمايدۇ . مەسىلەن ئۇلار ، هۆكۈمەتلەرنىڭ قانۇن جىقىرىپ بىرىشى ئاساسدا بوتۇن ناچار ئىشلارنى قىلغانلىقى سىرتىدا ، ئەرلەر بىلەن ـ ئەرلەر رەسمى نىكاھ بىلەن توي قىلىشقا رۇخسەت قىلىنغان . مانا قاراپ بېقىڭلار موشۇمۇ ئىنسان ۋە ئىنسانىيەت بولامدۇ ؟

ۋە شۇنىڭدەك ئەخلاق دېگەن بىلىم بىلەن بولماستىن ئەمەلى هەركەت بىلەن بولىدۇ . شۇنىڭ ئۈچۈن بىز ئىنسانلار چەمتىدە نۇر غۇنلىغان بىلىملىك كىشىلەرنىڭ ئەسكى ئىشلارنى قىلغانلىقىنى ئۇچرىتىمىز .

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز يۇرتىمىزدا هىچ ئەخلاق تونىمايدىغان ياۋوز خىتايلارنىڭ زۇلمىدىن قۇتقۇزۇپ هۆر ۋە ساغلام ئەخلاق بىلەن ياشاپ ئىسلام پىرىنسىپلىرى كۆرسەتكەن ياخشى ئەخلاقلارغا ئەگىشىپ ئۇنى تېخىمۇ راۋاجلاندۇرۇپ توغرا يول بىلەن ئىنسانىي هالدا ياشاپ باشقىلارغا ئۈلگە يارىتىپ خۇشال ۋە سائادەتتە ياشاپ كەلگۈسى ئۈچۈن ئىز قويۇپ كېتىشىمىز كېرەك . ئىسلامنىڭ شانلىق داغدام يولىدىن هەر كىز چىكىنمەي ئۇنى هەر قانداق ئەهۋال ئاستىدا جىنىمىزنى پىدا قىلىپ قوغدىشىمىز لازىم .

. . . .

يازغۇچى مۇهەممەت توختى داۋوت .

تور مەدىن خەت :

. . . .

نۇر غۇنلىغان ياش باتۇر يىگىتلىرىمىز ئەركىنلىك وە مۇستەقىللىق ئۈچۈن ھەركەت قىلىپ قولىغا ئېلىنىپ زالىم خىتاي ھاكىمىيتىنىڭ تۈركىستاندىكى تۈرمىلىرىنى تۇشقۇزماقتا ، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ گۈلدەك ياشلىق ھاياتىنى قۇربان قىلىپ قولىدىن كېلىشىچە ھەرخىل تەدبىرلەرنى قوللىنىپ قىلغان ھەركەتلىرىدىن ئۇلۇغوار غايىسى خەلقىمىزنى غەپلەت ئۇيقۇسىدىن ئويغۇتۇپ ئىنسانلار چە ئەركىن ھۆر ئازات ياشاش ئۈچۈن گۈزەل ۋەتىنىمىز تۈركىستاننى تاجاۋۇزچى زومىگەر خىتايلاردىن ئاجرىتىشتىن باشقا ئەمەسدۇر •

ئۇلار ھەرقانداق ھەركەت قىلسا خىتايلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قېلىشنى ئوچۇق بىلسىمۇ قىلچە پەروا قىلماستىن پىلىمۇتتەك ئېتىلىپ ئۆزىدىكى ئەڭ قىممەتلىك نەرسىلەرنى ئەركىنلىك ئۈچۈن قۇربان قىلماقتا •

ھازىر گۈزەل وە تىنىمىز تۈركىستاننىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى ياش ئۆسمۈر يىگىتلەرنىڭ نۇرلۇق قەلبىلىرى ھەربىر نەپەستە ئازاتلىق وە ئەركىنلىك دەپ سوقماقتا •

مانا تۈۋەندە 18 ياشلىق بىر باتۇر يىگىتنىڭ تۈرمىدىن ئانىسىغا يازغان ساداقلىق خىتىنى ئوقۇپ كۆرەيلى :

(ئانا تۈرمىغا كىرگەندىن بېرى بىرىنچى خىتىمنى شۇندا قىلا ئاخىرقى خىتىمنى يېزىۋاتىمەن ، كىشى دۇنياغا كۆز ئاچقان ئىكەن ئۇنىڭدىن بېشىغا ئاخىر بىر كۈن ئۆلۈم بار لېكىن كىشى دۇنياغا كېلىپ ئەرزۇكىدەك ئىشلارنى قىلىپ ئۆلسە ئۇ ياش بولسىمۇ ئۆزىدىن رازى بولىدۇ ، ئۇنى باققان ئاتا ئانىسى وە ئەل يۇرتىمۇ ھەم رازى بولىدۇ •

ئەمما مېنى چوڭ قىلغۇچە ئىگىز مانلارغا ھاپاش قىلىپ موكچىيىدىڭ ، چېچىڭلارنىڭ سارغايدى ، چاچلىرىڭ ئاقاردى ، مېنىڭ بەختىمنى ئويلاپ بارىۋقلۇقتا قارىماي ئوقۇتۇپ قاتارغا قوشتۇڭ بىراق ئۆمۈر سائىتى 18 گە سوققان لېكىن مەن ھازىر قاراڭغۇ زىنداندا يېتىپتىمەن بۇرنۇمغا قان پۇرايدۇ ئەجەل ئۆز سايىسىنى ئۈستۈمگە چۈشۈرۈپ تۇرماقتا ئېھتىمال بۈگۈن ياكى ئەرتە كۆز يۇمارمەن ئېھتىمال ئۇگۈن ئېھتىمال خىتىمنى داۋاملاشتۇرالماسمەن •

ئەمما مەن بەختسىز بولۇپ قالدىممۇ سەنچۇ ؟

بەزىلەر مېنى بەختسىز دېيىشەر مانا بۇ بەختنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى بىلمىگەنلىك • مېنىڭ قەلبىم دەرىتتىن ، ھەسرەتتىن ، ئادالەتسىزلىكتىن ئاغرىغانلىقتا خۇشالمەن ئەگەر مېنىڭ قەلبىم ھېچنېمىگە ئاغرىمىغان بولۇپ قالسا بۇنىڭدىن ئارتۇق بەختسىزلىك بولامتىمۇ ؟

ئانا مېنىڭ ئوقۇتقۇچىلىرىم وە تەربىيچىلىرىم ھەقىقى ھاياتتا كۆزۈمنى ئېچىپ ماڭا دوس بىلەن دۈشمەننى تونۇتتى كىشىلىك ھاياتىمىزنى ئۆز تەقدىرىمىزنى ئۆز قولىمىزدا تۇتۇپ كۆرمىش قىلىشنىڭ لازىملىقىنى ئۆگەتتى شۇنىڭ ئۈچۈن جېنىم

Müslüman Uygur gencinin annesine Osmanlıca yazdığı mektubun küpürü

ئانا سېنى وە مىليونلىغان جاپاكەش خەلقىمىزنى ئازات قىلىش مۇستەبىت ھاكىمىيەت وە ئۇنىڭ مالايلىرىنىڭ قىلمىشلىرىدىن پاش قىلىش خەلقنى ئويغۇتۇش يولىدا ھەركەت قىلدىم ئەپسۇسكى ئۇلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالدىم بىراق مۇشۇنداق بولۇشىنىمۇ بىلەتتىم •

ئانا ئىنسان دۇنياغا خورلىنىش بىلەن ئۇنىسىز يۈرگىلى ياكى ئا چىلىقتا بولغۇنۇپ قورۇتتەك مىدىرلاپ كېتىش نېمە دېسە خۇش دەپ ئۆز ئەجرىمىزنى باشقىلارغا سەرپ قىلىپ بىرپارچە نان ئۈچۈن تەلمۈرۈپ ياشامدۇق • ئەپسۇسكى يالماۋۇز كاپىرلار بىزلەرنىڭ بۇتۇن بايلىقلىرىمىزنى توشۇپ كېتىۋاتسا بىز يەنىلا ئۇلارنىڭ قاپىقىغا وە چىشىغا قاراپ ئۆمۈر ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن كېلىدىكمۇ ؟

ئۆمرىمىز شاقىراپ ئاققان لاي سۇدەك ئۆتۈۋېرەمدۇ ؟

ئانا سەن بەختسىزمۇ ؟ ياق سەن بەختسىز ئەمەسسەن ؟ سەن ئۆز خەلقىڭنىڭ بەختى ئۈچۈن كۆرەش سېپىدە قۇربان بولغان ئوغلۇڭنىڭ بەختلىك ئانىسى •

ئانا مېنىڭ قەلبىدىكى نۇرغۇن ئىشلىرىم بار ئىدى ، مەن ئىشىنىمەنكى تەڭلىك ئازاتلىق چوقۇم ئۆز جامالىنى كۆرسىتىدۇ • • ئانا زۇلۇم ھەرگىز ئۇزاققا بارمايدۇ) •

. . . .

ئۆمەر جان قاسىم •

سوئال جاۋاب

س — ھاراق ئىچىدىغان ئادەمنىڭ ئوقۇغان نامىزى مەقبۇل بولامدۇ ؟

ج : بۇ ھەقىقەتەن تەپسىلىنارلىق ئىش .

ھەقىقىي ناماز ، ناماز ئوقۇغۇچىنى بۈتۈن يامان ئىشلاردىن توسىدۇ . ئاللا بۇ ھەقتە مۇنداق دېيدۇ (نامازنى تەدىل ئەركان بىلەن ئوقۇغىن ، ناماز قەبىھ ئىشلاردىن ۋە گۇناھلاردىن توسىدۇ) .

سۈرە ئەنكەبۇت ٤٥ — ئايەت .

شۈبھىسىزكى ھاراق بولسا ئەڭ قەبىھ يامان ئىشلارنىڭ بىرىدۇر . ھاراقنىڭ زىيىنى ئىنسانلارغا مېيىتكىلا بولۇپ قالماستىن بەلكى ئۇنىڭ زىيىنى ئەقىلگە ، ساغلاملىققا پۇل — مالغا ۋە گۈزەل ئەخلاققا چوڭ زەرەرلىك تەسىرى بار . ئەگەر ئىنسان ئۆز ئىمانىنىڭ ئاجىزلىقى ئىرادىسىنىڭ بوشاڭلىقى تۈپەيلىدىن شەيتانغا ئەگىشىپ ھاراق ئىچىپ سالغان بولسا ، ھاراق ئىچكەندىن كېيىن ئۆز ھوشىغا كېلىپ ھاراقنىڭ نىجاسىتىدىن پاك بولۇپ ، پاكىزە تاھارەت ئېلىپ ناماز ئوقۇسا ، ئاللا ئۇنىڭ نامىزىنى قوبۇل قىلغۇسى . ئۇنىڭ نامىزى ئۇنى بۇنداق گۇنالاردىن توسقۇسى . چۈنكى ناماز ئوقۇش ئۆز ئالدىغا مۇستەقىل بىر پەرز" ، ھاراق ئىچىش بولسا ئىسلامدا توسۇلغان قەبىھ گۇناھ . ئۇ ياخشى ئەمەل بۇ قەبىھ ئىش . ئاللا كىشىنىڭ ياخشىلىقىدىن ۋە يامانلىقىدىن ئايرىم — ئايرىم ھېساب ئالىدۇ .

ئاللا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ : (كىمكى زەررىچىلىك ياخشى ئىش قىلىدىكەن ئۇنىڭ مۇكاپاتىنى كۆرىدۇ . كىمكى زەررىچىلىك يامان ئىش قىلىدىكەن ئۇنىڭ جازاسىنى كۆرىدۇ .) سۈرە زەلزەلە ٧ — 8 — ئايەت .

ھاراق ئىچىپ تۇرۇپ ناماز ئوقۇيدىغان كىشى بىلەن ناماز ئوقۇمايدىغان لېكىن ھاراق ئىچىدىغان ئادەمنىڭ قايسى ئەۋزەل دەپ سورىسىڭىز ، ئەلۋەتتە ناماز ئوقۇپ تۇرۇپ ھاراق ئىچىدىغان كىشى ناماز ئوقۇماي تۇرۇپ ھاراق ئىچىدىغان كىشىدىن ئەۋزەل دەپ جاۋاب بېرىمىز . چۈنكى ئۇنىڭ نامىزى شۇنداق يامان قەبىھ ئىشلاردىن كۆڭلىنىڭ بىر دە توسقۇسى .

س — ناماز ئوقۇمايدىغان ئادەمنىڭ تۇتقان روزىسى مەقبۇل بولامدۇ ؟

ج — مۇسۇلمان بولغان ھەربىر كىشىنىڭ ئاللا بۇيرۇغان ئىبادەتلىرىنىڭ ھەممىسىنى بەجا كەلتۈرۈش ئۇنىڭ بۇرچىدۇر .

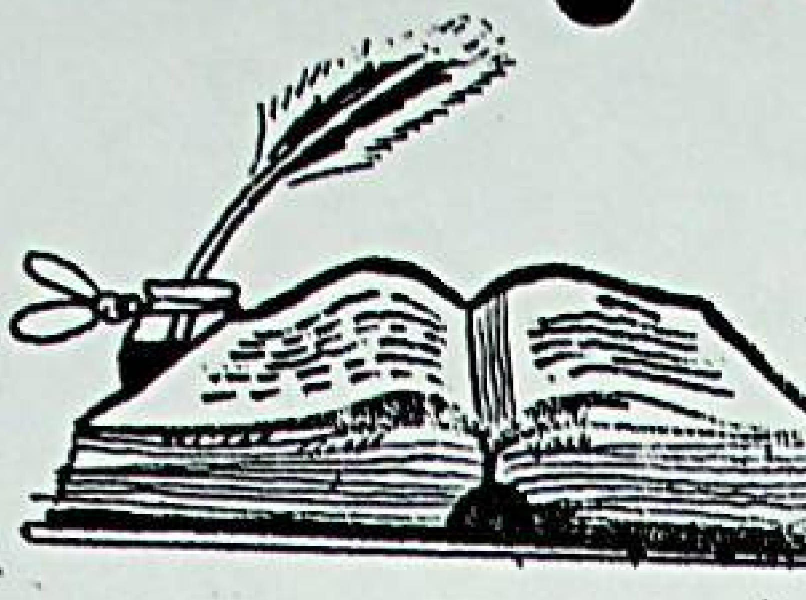

ناماز ئوقۇش ، روزا تۇتۇش ، زاكات بېرىش ، كۈچى يەتسە ئۆمۈردە بىر قېتىم ھەج قىلىش مۇسۇلماننىڭ مەجبۇرىيىتى . بۇلاردىن بىرسىنى ئۆزرىسىز ھالدا تەرك ئەتكەن كىشى ئاللانىڭ شەرىئىتىدىن تاجاۋۇز قىلغان بولىدۇ . بۇ ھەقتە ئىسلام ئالىملىرىنىڭ كۆز قاراشلىرى بىر — بىرسىگە ئوخشىمايدۇ . بەزى ئالىملار بۇ پەرزلەردىن بىرەرنى ئۆزۈرسىز ھالدا تەرك ئەتكەن كىشى كاپىر دەپ ھۆكۈم قىلىدۇ . بەزىلىرى نامازنى تەرك ئەتكەن ۋە زاكاتنى توسقان كىشى كاپىر دەپ ھۆكۈم قىلىدۇ .

بۇلارنىڭ دەلىلى رەسۇلۇللانىڭ (مۇسۇلمان بىلەن كاپىرنىڭ چېگراسى ناماز) دېگەن ھەدىس بولسا كېرەك . نامازنى تەرك ئەتكەن كىشى كاپىر دەپ قارايدىغان ئۆلىمالار ئۇنىڭ روزىسىنىڭ قوبۇل بولۇشىنى ئەلۋەتتە مۇمكىن ئەمەس دەپ قارايدۇ . چۈنكى كاپىرنىڭ ئىبادىتى مەقبۇل ئەمەس .

بەزى ئۆلىمالار بۇ پەرزلەرنى قىلمىغان كىشى ئەگەر ئاللاغا بولغان ئىمانىدا راستچىل بولىدىكەن شەرىئەتنىڭ ھېچبىر پىرىنسىپىغا تانمايدىكەن ياكى شەك قىلمايدىكەن ئۇ مۇسۇلمان ھېساپلىنىدۇ دەپ قارايدۇ . بەلكى مۇشۇ كۆز قاراش ئەڭ توغرا ۋە ئادىل كۆز قاراش بولۇشى مۇمكىن . بۇنىڭغا بىنائەن ئاللا بۇيرۇغان پەرزلەرنى ئۇنىڭغا ئىنكار قىلمىغان ھالدا ياكى ئۇنى مەسخىرە قىلمىغان ھالدا ئۇنى ئادا قىلالمىغان كىشى كاپىر بولۇپ كەتمەيدۇ لېكىن ئىمانى ئاجىز ئىرادىسى بوشاڭ ، پاسىق ئادەم ھېساپلىنىدۇ ، ئەگەر مۇشۇ ھالەتتە يەنى ئاللانىڭ بۇيرۇقلىرىنى بەجا كەلتۈرمەستىن داۋام قىلىۋەرسە ئۇنىڭ ئىمانىدىن ئۈمىت قالمايدۇ ، ھەرھالدا ئاللا ئۇنىڭ ياخشى ئەمەلىگە ياخشى مۇكاپات ، يامان ئەمەلگە جازا بېرىدۇ . پەرزلەرنى بەجا كەلتۈرمىگەنلىكى سەۋەپتىن بەجا كەلتۈرگەن ئەمەللىرى يوق بولۇپ كەتمەيدۇ بەلكى ئاللا قىلغان ئەمەلىنىڭ مىقدارى بويىچە ساۋاپ بېرىدۇ . ئادا قىلمىغىنىغا ساۋاپ تەرك ئەتكىنىگە جازا بېرىدۇ .

....

نەشرگە تەييارلىغۇچى ئابلەھەت .